

Új SzemFüles

1. szám, 2009. szeptember

Újra itt vagyunk!

Szarvason táboroztunk

„Avatás”

Beszélgetés Vitéz Lovag Rithnovszky Jánossal

ÖRÖMJÁTÉK

Kultúr-sarok

Tartalomjegyzék

Újra itt vagyunk! Szerkesztői köszöntő	2
„Házunk tája” Egyesületi hírek	3
Örömjáték	7
„Avatás” Beszélgetés Vitéz Lovag Rithnovszky Jánossal	11
Szarvason táboroztunk	16
Saját tollamból Miért érdemes jelnyelvet tanulni?	27
Jogi percek	28
Kishírek a nagyvilágból	29
Kultúr-sarok Balázs Béla	32
Könyvjelző Balázs Béla: A Csend, 1. rész	35
Humor-zsák	38
Felhívások	39

Újra itt vagyunk!

Szerkesztői köszöntő

Kedves Olvasóink!

Kérem engedjék meg, hogy a megújult SzemFüles újság szerkesztői csapatának nevében tisztelettel és szeretettel köszöntsem Önöket! Petner Katalin vagyok, a SzemFüles új felelős szerkesztője.

Bizony hosszú hónapok teltek el a legutóbbi szám megjelenése óta. Az Egyesület vezetősége idén nyáron érkezettnek látta az időt arra, hogy teljesen új „köntösben”, megújult külső és belső tartalommal, két havi rendszerességgel ismét megjelenesse a SzemFülest, melyet Önök közül oly sokan hiányoltak.

Felelős szerkesztőként az egyesület életével kapcsolatos információ-nyújtáson és tájékoztatáson kívül még egy célt tűztem ki magam elé: Szeretném elérni, hogy a SzemFüles ne csak közérdekű és informatív, hanem egyúttal „színes”, tartalmas, érdekes és szórakoztató, igazi kikapcsolódást jelentő olvasnivaló legyen az Önök számára.

A kitűzött cél elérése természetesen nem sikerülhetne, ha az egyesületi kollegák mellett nem állna mögöttem egy „mindenre elszánt”, lelkes kis csapat, akik állandó munkatársakként folyamatosan jelen lesznek a SzemFüles minden egyes számának „születésekor”. S, hogy kik ők név szerint? Nem titok: Gangl Tamás, az Egyesület elnöke, aki az én munkámat fogja felügyelni. Kimlei Gábor, aki amellet, hogy információkat szolgáltat az Egyesület életével, rendezvényeivel kapcsolatban az újság számára, a képszerkesztési és tördelési munkálataiban, valamint a terjesztésben is segítségemre lesz.

Végül, de nem utolsó sorban pedig Dr. Oszvári Lukács Ádám, akit a jogi rovat összeállítására kértem fel.

Az Egyesület lapjában az állandó rovatok mellett szeretnénk helyet és lehetőséget biztosítani mindazok számára, akik kedvet éreznek az íráshoz. Ezzel szeretnénk azt a célt szolgálni, hogy a SzemFüles valóban Önökhöz, Önökről szóljon. Erről a kezdeményezésről bővebben a „Felhívások” rovatban olvashatnak.

Önököt köszöntő soraim végén, kérem engedjenek meg egy személyes vonatkozású megjegyzést, vagy ha úgy tetszik, „vallomást”: Végzettségemet tekintve nem vagyok sem újságíró, sem pedig riporter (bár az iménti tény a „Házunk tája” rovaton belüli, bemutatkozó soraimból is ki fog derülni...). Így nem ígérhetek Önöknek

egyebet, mint, hogy a rám bízott, nemes feladatot, az Önök informálását, tájékoztatását, azaz a SzemFüles újság szerkesztését igyekezni fogok legjobb tudásom szerint, szívvel-lélekkel, lelkiismeretesen ellátni!

Most pedig nincs más hátra, minthogy magam és munkatársaim nevében tartalmas időtöltést és jó szórakozást kívánjak Önöknek a SzemFüles olvasásához!

Petner Katalin
Felelős szerkesztő

Házunk tája – Egyesületi hírek

Egyesületi szolgáltatások

Mindazok számára, akik esetleg még csak mostanában kezdenek ismerkedni egyesületünk tevékenységével, íme egy kis ízelítő a nálunk igénybe vehető szolgáltatásokról.

Szervezetünk 1994-ben jött létre a siketvak gyermekek, felnőttek és családjuk megsegítése céljából. (Siketvaknak nevezzük azokat a személyeket, akiknek látás- és hallássérülése egyidejűleg fennáll.)

Információ:

1111 Budapest, Kende utca 16.
Asztalos Ágnes – irodavezető,
szociálpedagógus
Tel.: 06-30/443-9050

Szolgáltatásaink:

Információs és koordinációs iroda:

- információ és jogi szolgáltatás
- kapcsolattartás az érintettekkel és családtagjaikkal
- tanácsadás a kisgyermekes szülőknek, más szervezetek, intézmények szakembereinek
- szabadidős programok; nyári táborok, egyesületi találkozók, kézműves foglalkozások szervezése

Személyi segítő és kísérő szolgálat:

Magánszemély ingyenesen kérhet segítséget ügyeinek intézéséhez, önálló életvitelének megkönnyítéséhez, egészségügyi ellátása során, vagy szabadidős programokhoz.

Információ:

1111 Budapest, Kende utca 16.
Némethné Rikker Veronika – személyi segítő, a személyi segítő szolgálat koordinátora
Tel.: 06-70/930-7547

Jelnyelvi tolmácsszolgálat:

A siketvak ügyfelek látás- és hallásállapotának megfelelő, az egyéni igényekhez igazodó speciális kommunikációs módszereket biztosítjuk a tolmácsolás során.

Információ:

1111 Budapest, Kende utca 16.

Nagy Adrienne – jelnyelvi tolmács, szakmai vezető

Tel.: 06-70/930-7548

Rehabilitációs szolgáltatásaink:

Elemi rehabilitáció:

- funkcionális látás- és hallásvizsgálat
- látástréning
- tájékozódás- és közlekedéstanítás
- Braille írás, olvasás oktatása
- kommunikációs készségfejlesztés
- pszichológiai segítségnyújtás
- felkészítés a mindennapos tevékenységek elsajátítására
- a speciális számítástechnikai eszközök használatának tanítása

Foglalkozási rehabilitáció:

- a munkahely megtartása és a munkavállalás érdekében

Információ:

1111 Budapest, Kende utca 12.

Kedves Éda - szakmai vezető

Tel.: 06-30/443-9285

A programba való jelentkezését várja:

Jordanits Szilvia - szociális munkás

Tel.: 06-30/443-8270

Csoportfoglalkozások a rehabilitációban

Az egyénre szabott rehabilitációs folyamatok mellett **csoportfoglalkozások** is találhatóak szolgáltatásaink között, melynek résztvevőit összeköti a hasonló élethelyzetből fakadó közösség érzete, lehetőséget teremtve a sérülésből vagy rehabilitációból

fakadó érzések, élmények feldolgozására, megbeszélésére.

A csoportok célja, hogy a készségfejlesztő foglalkozások mellett lehetőség nyíljon a közös gondolkodásra, egymás támogatására és a tapasztalatok cseréjére a sorstársakkal.

A csoportfoglalkozások, hasonlóan az Egyesület egyéb szolgáltatásaihoz, **térítésmentesek**.

Az alábbi négy csoportot kínáljuk az érdeklődőknek:

1. Hozzátartozói csoport:

A csoport az érintett személy hozzátartozói, családtagjai számára segít megküzdenni a látás- és hallássérülésből fakadó kihívásokkal, a sorstársi közösség erejének kihasználásával. A hozzátartozók élményeire, kérdéseire és nehézségeire, mint fő témákra építjük fel az egyes alkalmakat. 2009 szeptemberétől havonta egyszer találkozunk az Egyesület Kende utcai irodájában

2. Fókusz-csoport:

Az Egyesület rehabilitációs programjainak résztvevői számára és az ő témafelvetéseik köré szervezett csoportfoglalkozásokat 2009. őszétől folytatjuk. A középpontban azok a kérdések állnak, amelyek az érintetteket leginkább foglalkoztatják, és amelyek valamilyen módon kapcsolatban állnak a látás- és hallásvesztéssel. Az alkalmakra havonta egyszer, az Egyesület Kende utca 12. szám alatti irodájában kerül majd sor.

A csoportban **hangzó kommunikációt** használunk.

3. Jelnyelvi csoport:

A Fókusz-csoporthoz hasonlóan a Jelnyelvi csoportunk is az érintetteket foglalkoztató, a kettős sérüléssel kapcsolatban álló kérdések köré építi fel az egyes foglalkozásokat. A fő eltérés, hogy **jelnyelvi kommunikációt** használunk a csoportban. A

foglalkozásokat szintén 2009 szeptemberétől, havonta egyszer tartjuk majd. A fenti foglalkozások mindegyikét **Jordanits Szilvia** szociális munkás és **Boncz Ádám** pszichológus vezetésével tartjuk.

A csoportok pontos tematikáját az első alkalmak során, a résztvevőkkel közösen, a felmerülő igények szerint alakítjuk majd ki. A célunk minden csoport esetén az, hogy kötetlen légkörben, közös játékok révén osszuk meg egymással élményeinket, gondolatainkat.

4. Kommunikációs csoport:

A Kommunikációs csoport havonta egy alkalommal találkozik egy adott téma kötetlen megbeszélése kapcsán. A csoport fő célja, hogy a siket és nagyothalló résztvevők jelnyelvi tolmács segítségével be-

szélgethessenek egymással az éppen aktuális témáról, vagy ami éppen foglalkoztatja őket.

A csoportot **Konner Eszter** rehabilitációs tanár és **Kőszegi Dóra** személyi segítő vezetik.

Elérhetőségeink:

1111 Budapest, Kende u. 12.
Tel/fax: 06-1/209-5829

Bővebb felvilágosítás, tájékoztatás, jelentkezés:

Jordanits Szilvia szociális munkás:
06-30/443-8270,
sz.jordanits@gmail.com

Új munkatársak a „fedélzeten”

Idén nyáron 3 új munkatárssal bővült az egyesületi kollektíva: Kőszegi Dóra szociális munkásként, Boncz Ádám pszichológusként, Petner Katalin pedig humánpolitikai szervezőként, a SzemFüles újság felelős szerkesztőjeként kapott helyet az Egyesület csapatában. A következőkben rövid, bemutatkozó soraikat adjuk közre.

Kőszegi Dóra

Kőszegi Dóra vagyok, a Siketvakok Országos Egyesületének szociális munkása. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen végeztem idén júliusban, szociális munka szakon. Eddig a gyermekvédelemben dolgoztam, gyermekotthonban voltam nevelő. Munkaköröm főbb területei az egyesületen belül: siketvak személyek országos felkeresése, igényfelmérés, tájékoztatás az egyesület és a társszervezetek szolgáltatásairól, szabadidős és egyéb tevékenységek szervezése, szociális ügyek intézése.

Elérhetőségeim:

E-mail: dora.koszegi81@gmail.com

Telefon: 06-30/480-9185

Boncz Ádám

Boncz Ádám vagyok, a rehabilitációs részleg pszichológusa. A munkám lényege, hogy segítek átjutni azokon a lelki nehézségeken, kríziseken, amelyek megakadályozzák, hogy a kliens sikeresen részt vegyen a rehabilitációban - áttételesen, hogy teljes életet élhessen. Hiszem, hogy ennek lehetősége mindenkiiben jelen van, megszólításra és tudatosításra várva. A rehabilitáció keretein belül, nagy szeretettel várok minden érdeklődőt. Kérem, forduljanak hozzám bizalommal a következő elérhetőségek bármelyikén:

E-mail: adam.boncz@gmail.com

Telefon: 06-30/443-9203

Petner Katalin

Petner Katalin vagyok, idén július 1-jétől dolgozom a Siketvakok Országos Egyesületénél, humánpolitikai szervező munkakörben. 2006 júniusában szereztem hittanár diplomát a Győri Hittudományi Főiskolán. Mivel tanári végzettségemnek megfelelő munkakörben nem sikerült elhelyezkednem, ezért egy látássérültek számára indított program keretében elvégeztem az európai üzleti asszisztens képzést. Ezt követően adminisztrátori és munkaügyhöz kapcsolódó pozíciókban dolgoztam.

Itt, az Egyesületnél a SzemFüles újság szerkesztésének feladatkeretét, ezáltal pedig

a tagság tájékoztatásának feladatát látom el. Az újság felelős szerkesztőjeként arra törekszem, hogy Önök minél pontosabb információkhoz jussanak az Egyesületben zajló munkáról, továbbá értesüljenek az Önöket érintő hírekről, eseményekről, pályázati lehetőségekről.

Kérdéseikkel, az újsággal kapcsolatos észrevételeikkel kérem, forduljanak hozzám bizalommal az alábbi elérhetőségeken:

E-mai: kpetner@gmail.com

Telefon: 06-30/480-2705

Kézműves klub

Beköszöntött a szeptember, kezdetét vette az új tanév, ezzel egyidejűleg pedig a Vakok Általános Iskolájának alagsorában szeptember 17-től ismét elindultak a kézműves foglalkozások Mógáné Sebők Erzsébet, „Zsebi” vezetésével, amelyre minden kedves érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak a szervezők, csütörtökönként 12 óra 30 perc és 16 óra között.

Gólyahír

2009. augusztus 12-én, szerdán a gólya ismét látogatóban járt a Földesi családnál: Bendegúznak kishuga született:

Földesiné Juhász Viktória életet adott a család második gyermekének, Dórának, aki 4600 grammal, 59 centisen látta meg a Napvilágot. Az egész Egyesület nevében szívből gratulálunk, kívánunk jó egészséget és sok boldogságot a Földesi családnak!

ÖRÖMJÁTEK**Balázs Béla: A Csend**

„Hol van, hol nincs... Odafent azokban a havasokban, melyeknek a gerince szűz rózsaszínt mosolyog, amikor a völgyekbe belefekszik a szomorú este, van egy mély tölcsér völgy, annak is a fenekén egy tó.

Jókora környékét is elkerülik az emberek, mert tündérek lakják a havasokat. Az a tó pedig a közepén van és abban lakik Csend...”

Balázs Béla születésének 125. és halálának 60. évfordulója alkalmából a 2009-es Könyvhéten, június 6-án került sor az író, költő és világhírű filmesztéta „A Csend” című meséjéből készült színdarab ősbemutatójára a budapesti, Ráday Képesházban.

A bemutató előadásra a Közös Nevező Társulás elnöke, Zombori Katalin filmrendező és férje, Kőhádi Zsolt, dramaturg kérte fel a Siketvakok Országos Egyesületének „Szemfüles” csoportját.

A mű eredetijéből a darab szövegekönyvét Papakosztandi Mária és Gangl Tamás írták. A rendezői feladatokat Papakosztandi Mária látta el, továbbá az ő nevéhez fűződik az előadás háttéréül szolgáló díszletek, valamint a jelmezek megtervezése is.

E színdarab különlegessége, egyedisége abban rejlik, hogy azt a darab szereplői tolmácsok és narrátor segítségével, jelnyelven adták elő.

A mű által ihletett alkotásokat – festményeket, agyagszobrokat – az előadással egyidejűleg, kiállítás keretében tekinthették meg az érdeklődők.

Az előadást megelőző hónapok kemény munkájának, az olykor fáradtságos, ám mégis jó hangulatú próbáknak a darab szereplőinek jóvoltából, egy-egy alkalommal magam is szem- és fültanúja lehettem.

A kulisszák mögé bepillantva, a próbák szüneteiben lehetőségem nyílt beszélgetni és egy kicsit közelebről is megismerni az előadás néhány szereplőjét:

Elsőként a címszereplőt, azaz magát a „Csend”-et alakító Péli Adriennét „faggattam”, akitől megtudtam, hogy nem ez a mostani volt az első találkozása a színjátszással, ugyanis annak idején, általános iskolás korában több alkalommal is szerepet kapott különböző iskolai darabokban.

Adrienn úgy nyilatkozott a saját szerepéről ebben a színdarabban, hogy egyszerű, számára nagyon könnyen – és most őt idézem – „5 perc alatt megtanulható szerep volt”, mivel ő csak a jelnyelvet használja a mindennapi kommunikációban is. Ám ennek ellenére mégis talál némi kihívást a karakter megformálásában, ugyanis a színpadi mozgást a darab többi szereplőjéhez hasonlóan, velük együtt neki is gyakorolnia kell. E mellett részben rá hárul az a számára örömteli feladat is, hogy a nem siket szereplőknek megtanítsa egy-egy jelet, amit aztán a próbák során természetesen közösen is gyakorolnak. Beszélgetésünk végén arra is fény derült, hogy Adrienn a későbbiekben is nagyon szívesen vállalna szerepet „A Csend”-hez hasonló darabokban.

A Csend szerepében: Péli Adrienn

Néhány mondat erejéig sikerült beszélgetnem a darab másik főszereplőjével, a Pétert alakító Kimlei Gáborral is, akinek – Adriennhez hasonlóan – szintén nem ez volt az első fellépése. Gábor a „Szemfűles” csoport tagjaként először 2007 októberében szerepelt az I. VAGYOK (Vakok és Gyengénlátók Országos Kulturális Találkozója) Fesztiválon Székesfehérvárott, ahol „Zorba táncával” léptek fel. 2008 nyarán, Sopronban, a hazai rendezésű, Európai Siketvak Találkozón a PaDöDö együttes „Kell egy jóbarát” című dalát adták elő a „Szemfűles”-ek, jelnyelven, amivel pár hónappal később, 2008 októberében a II. VAGYOK Fesztiválon is színpadra léptek. Mindhárom előadás hatalmas közönségsikert aratott.

Gábor, érdeklődésemre elmondta, hogy sokat gyakorolt és gyakorol Péter szerepére és bár a február eleje óta zajló próbák szinte mindegyikén jelen van, mégis nagyon izgul. Mivel a jelnyelvet gyermekkor óta ismeri és használja, ezért annak tanulására nem kell külön időt fordítania, így a próbák ideje alatt, Péter „bőrébe bújva” bőven adódik lehetősége arra, hogy elsajátítsa a karakter lehető legtokéletesebb életre keltésének minden apró fortélyát.

A Pétert alakító Kimlei Gábor

Péter édesanyjának megformálására Lukács Sándorné, Magdit „szemelte ki” és kérte fel a rendező. Magdi örömmel mondott „igen”-t erre a felkérésre, mert maga is édesanya és nagymama lévén úgy érezte, ezt a szerepet teljes egészében „rá szabták”. Saját bevallása szerint ő is olyan egy-

szerű lélek, mint az általa alakított szereplő, az Anya. Az Anya, aki szereti és féltőn óvja gyermekét, ám mégis igyekszik őt felkészíteni a nagybetűs életre. Magdi úgy nyilatkozott, hogy a rá osztott szereppel a lehető legteljesebb mértékben képes azonosulni, ezért annak meg- és betanulása nem okozott különösebb problémát számára. Magdi szerepe meglehetősen különleges ebben a darabban, ugyanis a szereplők között ő az egyetlen, aki saját hangján szólal meg az előadásban. A többi szereplő hangját a narrátor, Asztalos Ágnes „kölcsonzi” a darabban.

Magdi egyébként a többiekhez hasonlóan nagyon szorgalmasan gyakorolt és készült, hogy az előadáson a lehető legjobb alakítást tudja nyújtani.

Az Anya: Lukács Sándorné, Magdi

A darabban Péter „útitársát” és barátját, Pált Gangl Tamás alakítja. Tamás már 2007-es megalakulása óta aktív tagja a „Szemfűles” csoportnak. Gáborhoz hasonlóan a „Zorba tánca”, valamint a „Kell egy jóbarát” című produkciókban ő is színpadra lépett, most pedig nem csak az előadás egyik szereplőjeként, de a darab szövegkönyvének egyik írójaként és segédrendezőként is közreműködik „A Csend” bemutató előadásán.

Tamás, kérdésemre elmondta: az alap művet viszonylag hamar sikerült adoptálniuk, Péli Adrienn pedig abban volt segítségükre, hogy a műben szereplő párbeszédet jelnyelven is minél egyszerűbben, mégis érthetően ki tudják fejezni. A szövegkönyv végleges formáját a darab rendezőjével, Papakosztandi Máriával együtt készítették el. Amikor az iránt érdeklődtem,

hogyan kapta meg éppen Pál szerepét, Tamás elárulta: ez a karakter volt számára a legszimpatikusabb. Úgy érezte: a darab férfi szerepei közül Pál jelleme az, amivel a leginkább képes lesz azonosulni a színpadon.

Tamás arról is mesélt, hogy ehhez a darabhoz nem volt elég megtanulnia a szöveget. A legnagyobb kihívást a jelelés-tanulás jelenti számára. Nagyon sok időt és energiát fektet abba, hogy Pálként a szerepéhez nélkülözhetetlen jeleket is tökéletesen elsajátítsa. Számára ez rengeteg munkával, gyakorlással jár, mert mint mondja, ő a mindennapi kommunikációban nem használja a jelnyelvet, látása pedig már olyan mértékben károsodott, hogy csak úgy tudja megtanulni a szerepéhez szükséges jeleket, ha azt valaki, az ő kezén megmutatja neki.

Tamás úgy nyilatkozott, hogy az a színpadi megjelenés, amelyre jelenleg készülnek, mindenképpen komolyabb felkészülést, több munkát igényel valamennyiüktől, mint az ezt megelőzőek, hiszen ez a darab prózai jellegéből adódóan sokkal nagyobb színészi teljesítményt „követel” a szereplőktől, mint a korábbi, pár perces, zenés fellépések. Mivel ebben a színműben egyszerre többen is színpadon vannak, ezért nem csak a mozgásra, de egymásra is figyelniük kell a szereplőknek és ez minden fellépőtől óriási koncentrációt igényel.

A Pétert alakító Kimlei Gábor és a Pált megformáló Gangl Tamás a darab egyik jelenetében

A darab jövőjét illetően Tamás elmondta: örömeire szolgálna, ha a „Szemfüles” csoport akár a VAGYOK fesztiválon, akár egy jótékonysági est keretében,

lehetőséget kapna a darab bemutatására. Ehhez kapcsolódóan azt is hozzátette, hogy a későbbiekben szeretnének az Egyesület tagjai közül többeket is bevonni ebbe az előadásba.

A próbákon, az előadás kapcsán lehetőségem nyílt beszélgetni a darab rendezőjével, Papakosztandi Máriával is, aki a rendezés és díszlettervezés mellett a szövegkönyv megírásához kapcsolódó munkálatokból is kivette a részét és mindemellett még arra is jutott ideje, hogy megformálja Péter kedvesének karakterét, Ilonát.

Marika a próbákhoz kapcsolódóan elárulta, hogy kezdetben az Egyesület irodájában tartották a felkészüléseket. Az előadásnak otthont adó Ráday Képeházba tavasszal sikerült „átköltözniük”. Itt, az előadás helyszínén derült fény arra, hogy bizony az eredeti elképzelésekhez képest jónéhány, előzőleg már begyakorolt mozdulaton változtatniuk kell. Ennek kivitelezése azonban nem okozott problémát. Már csak azért sem, mert az irodában megtartott próbák során a „Szemfüles” csoport régi és új tagjai szinte pillanatok alatt igazi csapatá válcakolódtak, megkönnyítve és segítve ezzel nem csak Marika, de egymás munkáját is. Marika most debütáló rendezőként örömmel látja azt is, hogy a próbák jó hangulatban, vidáman zajlanak és azt, hogy mindenki türelmes a másikkal. Nincs veszekedés, hangos szóváltás, vagy vitatkozás. Marika számára izgalmas, tanulságos és egyúttal kihívásokkal teli ez a rendezői „szerep”, amiben saját bevallása szerint nagyon jól érzi magát.

Amikor az általa alakított Ilona szerepével kapcsolatosan érdeklődtem, elárulta, hogy azért esett a választása épp erre a karakterre, mert Péter kedvese a darabban hasonlóan temperamentumos, amolyan „tűzrölpattant menyecske”, mint ő a mindennapi életben. Azért tudja magát annyira könnyen beleélni ebbe a szerepbe, mert ő maga is szeret incselkedni, bohóckodni és ezzel a környezetében élők arcára mosolyt csalni.

A jövőre vonatkozóan Marika is hangot adott abbéli reményének, hogy a készülő

produkciónak nem csak egy alkalommal lesz lehetőségük bemutatni, hanem esetleg a későbbiekben is felkérést kapnak majd e különleges, nem mindennapi darab bemutatására.

Ilona (Papakosztandi Mária) és Péter (Kimlei Gábor) egy közös jelenetben

A „Szemfüles” csoport fent említett tagjain kívül a darabban szerepet kapott továbbá: Pap Gábor, aki a Muharost alakította, Györffy Ildikó és Nagy Adrienne, akik Ilona „barátnőinek”, egy-egy lánynak a „bőrébe bújtak”, valamint Asztalos Ágnes, aki a narratori teendőket látta el és Balogh Ibolya, aki jeltolmácsként járult hozzá az előadás sikeréhez.

A bemutató napján a darab szereplői még egy jelmezes főpróbával is megörvendeztették a bennfenteseket, ahol még sor kerülhetett az utolsó „simításokra”, majd pontban 16 órakor a szinte zsúfolásig megtelt nézőtér elcsendesedett, „felgördült a függöny” és elkezdődött az előadás.

A nagyjából fél órás színdarabot Steffek Adél „nyitotta meg”, Balázs Béla, „Nem vagyok én vándorlegény” című versének saját népdal feldolgozású előadásával, ezt követően pedig a közönség teljesen átadhatta magát „A Csend”-nek.

Mivel nem zártkörű rendezvényről volt szó, így a Ráday Képesház ajtaja minden érdeklődő előtt nyitva állt, ezért a családtagok, rokonok és barátok mellett bárkinek lehetősége nyílt bepillantást nyerni ebbe a pártját ritkító előadásba, még az utca emberének is.

A „Szemfülesek” bemutatója hatalmas közönségsikert aratott, amit a szünni nem akaró taps mellett az előadás utáni gratuláció áradat is bizonyított. A darab szereplői ezzel learatták a hosszú hónapok kemény és szorgalmas munkájának jól megérdemelt gyümölcsét.

S, hogy lesz-e folytatás, az ősbemutató után újabb előadások? Nos, ez ma még a jövő titka. De reméljük már nem kell sokáig várnunk arra a napra, amikor a „Szemfüles” csoport lelkes és tehetséges tagjait újra a színpadon köszönhetjük.

A „Szemfülesek”, akik egy felejthetetlen előadás élményével ajándékoztak meg bennünket, nézőket

(A képen a felső sorban balról jobbra: Asztalos Ágnes, Narrátor; Nagy Adrienne, 1. Lány; Kimlei Gábor, Péter; Gangl Tamás, Pál; Pap Gábor, Muharos.

Középen: Steffek Adél, Lukács Sándorné Magdi, Anya

Elöl: Balogh Ibolya, Jeltolmács; Papakosztandi Mária, (rendező) Ilona; Péli Adrienn, Csend és Györffy Ildikó, 2. Lány)

Mindazok pedig, akik kíváncsiak arra, miről is szól a történet, maga „A Csend”, nos megtudhatják, ha itt, a SzemFüles hasábjain elolvassák a művet, amelynek első részletét „Könyvjelző” rovatunkban, a fennmaradó 2 részletet pedig a SzemFüles következő számaiban közöljük.

„Szerkesztő”

Interjú

„Avatás”

Beszélgetés Vitéz Lovag Rithnovszky Jánossal a csepeli Vakvezető Kutyakiképző Iskola tanpályájának átadása alkalmából

Mint az olvasóink körében nagy valószínűséggel köztudott, még tavaly nyáron egy betörés során ismeretlen tettesek megrongálták, majd ellopták a Vakvezető Kutyakiképző Iskola kapuját, ezt követően pedig összeszedték a kiképzőpálya akadályainak jelentős részét. A színesfém tolvajok ezzel óriási kárt okoztak, ugyanis szinte teljesen ellehetetlenítették a telepen dolgozó kiképzők munkáját.

Lelkes adományozók segítségével köszönhetően azonban idén, nyár elején, – egészen pontosan június 17-én, szerdán – sor kerülhetett a Budapest XXI. kerületében, Csepelen működő Vakvezető Kutyakiképző Iskola teljesen felújított, újjáépített tanpályájának felavatására.

E jeles esemény alkalmából látogattam meg a vakvezető kutyakiképzés atyját, a tanpálya névadóját, Vitéz Lovag Rithnovszky János „bácsit”, akit arra kértem, meséljen egy kicsit az életéről és arról, hogyan fogadta a hírt, hogy róla nevezik el az újjáépített tanpályát. Az alábbiakban a Vele rögzített beszélgetést követheti nyomon a Kedves Olvasó:

„János bácsi, azok kedvéért, akik esetleg még nem ismernek Téged, megtenné, hogy mesélsz egy kicsit az életedről, munkásságodról?”

„Persze, nagyon szívesen! 1931-ben születtem Nagykatán, majd a háború után Abonyba kerültem. Ezt a várost vallom szülőföldemnek a mai napig. Kőszegre jártam kadétiskolába, majd középiskolai tanulmányaimat a szolnoki Versey Ferenc Gimnáziumban végeztem. Ez idő alatt aktívan sportoltam a MÁV kézilabda csapatában, illetve a MTE futball csapatában. Közösségi ember lévén már ekkor igyekeztem minden lehetséges módon részt vállalni a diák-közéletben. A sport révén kerültem fel a Budapesti Építők csapatához. Később ők tették lehetővé egyetemi tanulmányaim megkezdését. Egy éve jártam az Építőipari Egyetemre, építész szakra, amikor behívtak katonának. Aztán 1953-ban sorkatonai szolgálatom idején szolgálati baleset ért, kórházba kerültem. Ez lett életem fordulópontja: A baleset során bekövetkezett robbanás ugyanis leszakította a fél karomat, mindkét szememre megvakultam és fél fülemre megsüketültem. Amikor

megtudtam, hogy sérülésekkel ugyan, de életben maradok, elhatároztam: soha, senki számára nem leszek teher. Ezért, miután elhagyhattam a kórházat, ahelyett, hogy haza mentem volna, beköltöztem a Vakok Intézetébe, onnan pedig az első, szerelmi házasságomba. Ágival, első feleségemmel egészen haláláig, 1982-ig éltem együtt boldogságban. Neki köszönhetem, hogy elindulhattam a magam választotta úton. A szó legszorosabb értelmében társam volt. Társam a harcaimban, bukásaimban, jóban és rosszban. A második feleségemmel, Judittal (Dudikával) Abonyban egy utcában laktunk. Ő irányított a csendes házasság révébe és megpróbálta pótolni azokat az elvesztett éveket, amelyeket csak a nyugodt, szép házaseset nyújt annak, akinek jut rá ideje. Alig hét év múltán azonban ő is itt hagyott: rákban hunyt el.

Jelenlegi, harmadik feleségemet, Etelkát, még 1945-ben Németországban ismertem meg, de az élet akkor elsodort bennünket egymás mellől. Etelka 2 évvel később, 1947-ben belépett a Salvator szerzetesrendbe, melyből csak esküvőnk előtt kérte felmentését. Neki köszönhetem, hogy visszakaptam hitemet. Mint őrangyalom, a

válságban, Dudika elvesztésének fájdalmát velem megosztva, majd meggyőződését és fogadalmát is feladva összekötötte életét az enyémmel. Etelka nem csak a könyveim megírásában, szerkesztésében, valamint az azokhoz kapcsolódó munkálatokban segített, hanem odaadó feleségként mind a mai napig figyelmes velem, gondja van rám.

Miután felépültem és megerősödtem, azonnal részt vállaltam a Vakok Szövetségének 1950-es évek eleji megalakulásában. 1954 táján kezdtem el foglalkozni vakvezető kutya-képzéssel. A vakvezető kutya kiképzéssel kapcsolatban semmiféle külföldi szakirodalomhoz nem jutottam, lévén, hogy akkoriban ilyen még nem is létezett. Annak idején az egyetlen ismert képzési metodika az úgynevezett tankocsis módszer volt, amit még az I. világháború végét követően fejlesztettek ki, ám erről is csak egy leírás állt a rendelkezésemre. Ezt a tankocsis metodikát 1918-tól alkalmazták, amikor sok hadirokkant tért haza a háborúból. Ennek a módszernek a leírásához sikerült hozzájutnom. Ez a leírás mindössze arról szólt, hogy befogjuk a kutyát a tankocsiba, végigmegyünk vele a tankerten és ennek alapján megtanítjuk arra, hogyan kell vezetnie. E mellett csak egy még látó koromban, korábban látott német kisfilm nyújtott némi segítséget. Így aztán autodidakta módon kezdtem el foglalkozni a vakvezető kutya képzéssel. Már az elején úgy gondoltam, hogy mindent, amit csak egy kutyával lehetséges, azt én igyekszem majd megtanítani. Igaz, hogy nem volt semmiféle szakirodalmam a tanításhoz, viszont vak voltam és ez épp elég alapot szolgáltatott a kutya kiképzés megkezdéséhez. Elkezdtem kidolgozni a rávezetéses, ráneveléses módszert, s a hosszú évek munkája során a vakvezető kutya képzés területén összegyűjtött tapasztalataimat - a világon elsőként - meg is osztottam az emberekkel, könyv formájában. Ennek alapján mondhatom, hogy az én tanulmányom volt a világon az első szakirodalom, amely a vakvezető kutya kiképzésének menetével foglalkozott.

Még ebben az évben, 1954-ben tagja lettem a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületének, ahol kezdő kutyásként elszakítottam a kutyákkal való bánásmód alapjait, de a kutyáim is sok mindenre rávezettek. Ez a későbbi évek során sem változott: A kutyák is tanultak tőlem, de én is tanultam tőlük. 2 évvel később, 1956-ban megalakítottam a Táncsics kört, a Vakok Szövetségén belül. Ez az alapítás szociálpolitikai célzatú volt, ugyanis a vakok rehabilitációja ebben az időben igencsak gyermekcipőben járt. Még ez év augusztusában a Szövetség konkrét tervet kért tőlem egy vakvezető kutyaiskola kivitelezéséhez. Bár később az iskola elkészült, de nem mindenben az én eredeti terveim alapján. A tankertet, a szikkasztót, valamint a kennel-részt az eredeti tervek szerint építették meg.

Az '56-os események az én életemben is nyomot hagytak: október 29-én részt vettem a Forradalmi Bizottság ülésén, de miután szembesültem a fejleményekkel, november 3-án értesítettem a Forradalmi Bizottság tagjait, hogy ne tegyenek semmit. A Vakok Szövetségének vezetése megbocsátott nekünk, "lázas" tagoknak azzal a feltétellel, hogy bocsánatot kell kérnünk az akkori vezetéstől. Ez az én nézetimmal ellenkezett, amit nem vettek jó néven, és egy fegyelmit követően örök időre kitiltottak a Szövetségből. Ekkor már megvolt az első kutyám, Amír. A vele kapcsolatos tapasztalataimat vettem papírra a Vakvezető kutya kiképzése című könyvemben, amely 1964-ben jelent meg, megalapozva ezzel a vakvezető kutya képzéssel kapcsolatos szakirodalmat. Később ugyanezzel a címmel kisfilm is készült a könyvből. A fenti könyvem mellett további 4 szakkönyvet írtam ebben a témában.

1963-ban visszavettek a Szövetségbe, ahol megszerveztem az első vakvezető kutya képző tanfolyamot, melynek helyszíne a Városligetben, a Petőfi Csarnok mögötti területen volt. A kutyákkal elért eredményeinket az 1964-ben megrendezett Kutyá-

kiállításra mutattuk be először, közönség előtt.

A kutyákkal való foglalkozás mellett egy esztrád együttes megalapítására is volt energiám a Szövetségben. Ennek az együttesnek művészeti vezetője lettem. Nagy sikerrel mutattuk be többek között vak szerzők műveit is. Arra pedig különösen büszke vagyok, hogy egy Molière est rendezésével már Kazimír Károly előtt megvalósítottam a "körszínházat". Bár nagyon szerettem, ezt a tevékenységemet mégsem folytathattam, mert a Szövetség akkori, új vezetősége szerint ez nem volt összeegyeztethető a vakokért végzett munkával.

1968-ban kaptam a felkérést egy állandó vakvezető kutya-képző iskola létrehozására. Örömmel vállaltam a feladatot. Csepelen, a Ráckevei Duna-ág partján, az üdülő övezetben kaptunk egy területet, ahol elkezdhattuk a munkát. Nem volt más hátra, mint előre: feltöltöttük a területet, a bontásra ítélt házakat pedig lebontottuk. Éjt napallá téve, fáradhatatlanul dolgoztunk. Komoly épületet terveztünk, melyhez meg volt a szükséges anyag is, pénz azonban nem volt a cölöpözéshez és a betonozáshoz. A tervezésben és kivitelezésben sokat segített akkori munkahelyemnek, az Ipar-Terv Vállalatnak segítőkész gárdája. Elkészült a beton alap és a faház. Lett tanterem, sportpálya, akadálypálya. Támogatást kaptunk a KISZ-től is a kennelek és az akadálypálya építéséhez. Olyan kiképző központot alakítottunk ki, melynek akkor egész Európában nem volt párja. Volt szikkasztórendszer, irányítótornyok, az épületek fel voltak szerelve hangosítással és egyéb technikai felszerelésekkel, sőt a tankert automata és kézi vezérlésű lámpákkal is rendelkezett. A kutyakiképzés négy ágon folyt: vakvezető, siketeknek jelző, mozgásérülteknek szolgáló és vízből mentő – saját ladikkal.

Az akkori hivatalos vélemény szerint azonban nem volt szükség vakvezető kutyákra, holott már nyolcvanon is túl volt az igénylők száma, és az iskola olyan méretűvé vált, hogy saját vállalkozás is lehetett volna belőle.

A kutyákat az elején nem én választottam ki, hanem mindig úgy hozták őket a gazdák. A kiképzés megkezdése előtt minden kutyával készítettem egy úgynevezett teszt-vizsgálatot, ami abból állt, hogy megvizsgáltam, hogyan reagál különböző ingerekre: fél-e, érdeklődő-e, élénk-e, figyelmes-e, hogyan tartja a fejét, a fülét, a farkát. Fontos szempont volt továbbá, hogy a kutyának jelleme és kelleme legyen. Jellem alatt a pszichés, kellem alatt pedig a külső adottságok értendők. Amikor az iskola teljesen elkészült, engem lemondattak annak vezetéséről és névleges szaktanácsadóként akartak tovább foglalkoztatni, amit nem vállaltam.

Az 1970-es években is nagyon aktív, mondhatni „örökmozgó” voltam: főiskolai végzettséget szereztem szociológia, filozófia és esztétika szakon, majd ezt megtoldottam még egy pedagógiai diplomával is. Felsőfokú tanulmányaim idején szinte kivétel nélkül, mindent magnóról tanultam. Hiú ember vagyok! Soha nem tudtam elviselni, hogy azt mondják: csak azért kapott jó jegyet, mert vak. A felsőfokú tanulmányok végzése közben természetesen dolgoztam is. Állandó, igazolt munkahelyem volt telefonközpontként 48 éven keresztül. A többi vállalt feladatomat társadalmi munkában végeztem. Soha nem akartam másokra szorulni. Nagyon önérzetes ember vagyok!

Bánatomra 1978-ban a VAGYOSZ bezáratta a vakvezető kutya kiképző iskolát és könyvjóváírással átadta a XXI. kerületi tanács úttörőtáborának. Ezt természetesen nem hagyhattam annyiban! 2 évvel később, 1980-ban a Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportjával karöltve levelet írtunk Kádár Jánosnak a telep ügyében, hogy visszakerjünk azt. Kádár kiadta Aczél Györgynek, hogy intézkedjen, és csodák csodájára a területet az intézménynek együtt visszakaptuk. Azóta a csepeli Vakvezető Kutyakiképző Iskola megszaki-tás nélkül a Szövetség tulajdonában van. Az ott dolgozó kiképzők pedig folyamatosan azon munkálkodnak, hogy minél több

sorstárs számára elérhetővé váljon egy megbízható, négylábú segítőtárs, a vakvezető kutya.

A hosszú évek során több kutyám volt, melyek úgy érzem, megérdemlik, hogy név szerint is megemlítsen őket, hiszen Ördög, Amír, Vezér, Atlasz, Táltos, Katrin, Triton és Sugár, a nagy kedvencek a nap 24 órájában készek voltak segíteni abban, hogy lehetőségeimhez mérten önálló életet élhessenek. Minden kutyámra társként, nem pedig eszközként tekintettem. Ez a szemlélet tükröződik az 1988-ban megjelent *Pedagógiai alapismeretek és a ráneveléses módszer a kutyaképzésben* című szakkönyvemben is.

1991-ben jelent meg *A fény túlsó oldalán* című, önéletrajzi könyvem, 5 évvel később pedig kiadásra került a *Láthatóvá lett láthatatlan - Delila versek* című verseskötetem. Verseket egyébként 1960 óta írok, de ennek ellenére nem tartom magam költőnek. Sokkal inkább vagyok nyughatatlan és közölni vágyó, folyton kereső ember, aki meg szeretné valósítani önmagát. Számomra ezt az önmegvalósítást a kutyákkal való foglalkozás mellett mindig az írás és a sport volt hivatott szolgálni. Nagyon szerettem horgászni és mind a mai napig úszni járok, ami nem csak testi, de szellemileg is frissen és karban tart. Igyekszem aktív életet élni. Nem panaszkodom és nem nyugszom bele a megváltoztathatatlanba!

„A kutyáidhoz kapcsolódóan szeretném kérdezni, hogy esetleg lenne-e egy rövid kis anekdotád valamelyikükről, amit szívesen megosztanál a kedves olvasókkal?”

„Igen, természetesen! Az utolsó kutyámmal, Sugárral történt a következő eset:

Koratavaszi idő volt, épp kezdődött a horgász-idény. Az abonyi horgásztanyámon tönkrement a régi kis TV-m, ezért szerettem volna venni egy akkumulátoros, új TV-t. Mivel a hön áhított, új készülék magától nem jött házhoz, ezért felkerekedtem az akkor 8 hónapos Sugárral

és együtt célba vettük a Király utcai műszaki bizományist. Miután az üzletben elintéztem, amit szerettem volna, hazaindultunk. Igen ám, csak hogy a Király utcában a hazafelé vezető utcaszakasz egy részén árok állta utunkat. Mi ketten, Sugárral azonban nem hátráltunk meg és ahelyett, hogy visszafordultunk volna, megcéloztuk az előttünk „tornyosuló” akadályt: kiadtam az „előre” vezényszót, Sugár pedig elindult és szép nyugodtan, egyenesen rávezetett az árok felett átívelő pallóra, biztonságossá téve ezzel az akadály feletti átkelést, s biztosítva a sérülések nélküli hazaérkezést. Tette mindezt 8 hónaposan, amikor még éppen csak elkezdtem ránevelni, nem pedig tanítani a vakvezetés fortélyaira. Sugárral egyébként már 3 hónapos korától kezdve foglalkoztam, neveltem és tanítottam, hogy egy napon majd jó vakvezető kutya válhasson belőle. Így is lett: Sugár magas intelligenciája révén az egyik legjobban felkészített és kiképzett kutyám volt.”

„Az interjú végéhez közeledve szeretném feltenni azt a kérdést, amire szerintem a legtöbb olvasónk kíváncsi: hogyan fogadtad a hírt, hogy Rólad fogják elnevezni az új tanpályát?”

„Álmodni sem mertem arról, hogy valaha is ekkora megtiszteltetésben lesz részem. Amikor dr. Micserics József, az MVGYOSZ hivatalvezetője – akit egyébként polgári szolgálatos katona kora óta ismerem és akivel azóta jóban vagyok – telefonon felkeresett és megkérdezte: mit szólnék hozzá, ha a csepeli kutyaiskola közadományokból újjáépített tanpályáját rólam neveznék el, nos akkor a meglepetéstől szinte szóhoz sem jutottam. Még ebben a felemelő pillanatban sem tudtam kellően komolynak mutatkozni, ezért aztán így válaszoltam: „Ha most nem bohócot szeretnél csinálni belőlem, hanem komolyan mondd, amit az imént hallottam, akkor megtiszteltetésnek veszem és köszönettel elfogadom.” Miután elbúcsúztunk, kételkedve tettem helyére a telefonkagylót.

A kapott felkéréssel nem dicsekedtem sehol, nem beszéltem róla senkinek... Aztán az avatás előtt néhány nappal Józsi újra felhívott és nekem szegezte a kérdést: „Mennyi meghívót szeretnél szétküldeni a június 17-i tanpálya-avató ünnepségre, mert elküldeném amennyire szükséged van”. Ekkor vált bizonyossá számomra, hogy ez nagyon nem tréfadolog. Amit még pár nappal korábban meglepődve és kicsit kételkedve fogadtam, azt végül nagy örömmel vettem tudomásul. Nem vágytam és nem is számítottam arra, hogy közel 80 évesen ekkora meglepetésben lesz részem. Attól a pillanattól kezdve, amikor megvakultam, álmodtam és álmodoztam, de nem arról, hogy még életemben bármi is a nevetem fogja viselni. A magánéleti dolgok mellett arról is sokat ábrándoztam – később pedig már nem csak álmodtam, hanem cselekedtem is – hogyan, miként lehetne segíteni az embereknek, elsősorban a sorstársaknak. Hogyan, miként lehetne megkönnyíteni mindazok életét, akik valamiféle hátránnyal vágnak neki az úgynevezett nagybetűs életnek. A kutyákkal végzett hosszú évek munkája során mindig az a cél vezérelt, hogy minél több vakot, siketet és mozgássérültet tudjak hozzásegíteni az önállóbb életvitel kialakításához. Úgy érzem sikerült teljesítenem ezt az olykor nehéz, néha akadályokkal tűzdelt, ám mégis szép és nemes küldetést.

Dr. Szőke László, az MVGYOSZ elnöke és Vitéz Lovag Rithnovszky János a június 17.-i tanpálya avató ünnepségen

„János bácsi, zárszóként mit üzennél mindazoknak, akik egy kicsit elkeseredettek saját sorsuk alakulása miatt?”

„Mindössze csak annyit, hogy küzdjenek és olvassák el önéletrajzi könyvemet, „A fény túlsó oldalán”-t, mert abból kiderül, hogy bizony az én pályafutásom sem volt egy sétagalopp! Ami pedig a legfontosabb: Soha ne adják fel a harcot! Legyenek bátrak és emelt fővel nézzenek szembe az életben adódó kihívásokkal!

„Köszönöm szépen ezt a tartalmas és számomra megtisztelő beszélgetést! További jó egészséget és még nagyon sok, boldog napot kívánok Neked és kedves feleségednek, Etelkának!”

„Én is köszönöm a beszélgetést és mivel az interjú elején nem tettem meg, ezért most annak végén, ezúton szeretném üdvözölni a SzemFüles újság valamennyi olvasóját!”

„Szerkesztő”

Szarvason táboroztunk

Idén, immáron hetedik alkalommal került sor a Siketvakok Országos Egyesületének hagyományos, nyári életmód és kézműves táborának megrendezésére. Az Egyesület tagjai és munkatársai ezúttal augusztus 8. és 15-dike között tölthettek el egy felejthetetlen, programokban és élményekben gazdag hetet a tábornak ezúttal otthont adó békés megyei Szarvas városában. A pihenni érkező kis csapat a város zajától távol eső Pedagógus Üdülőben, a Holt-Körös partján, festői környezetben, lakajos, minden komforttal felszerelt faházakban kapott lehetőséget a testi-lelki feltöltődésre.

Jómagam, „újságírói” minőségemben sajnos csak a tábor utolsó napján, augusztus 14-én, pénteken tudtam meglátogatni a többieket, ezért az élménybeszámoló hitelességének biztosítása érdekében, ehhez a cikkhez – mindkettejük előzetes hozzájárulása és engedélye alapján – felhasználom Soltész Miklós naplójellegű írását, valamint Tatár Anna fényképeit, akiknek ezúton is köszönöm, hogy beleegyezésükkel segítették munkámat.

Élménybeszámoló az augusztusi táborról

Augusztus 8-tól lehetőségem nyílt feleségemmel egy hetet a festői szépségű, dél-alföldi városban, Szarvason tölteni. Az első három nap erejéig velünk tartott a közlekedési karon frissem végzett gyermekünk is.

A békés megyei helyszín kiválasztását és a programok, szükséges feltételek megszervezését, kialakítását a Siketvakok Országos Egyesületében álmodták meg és hajtották végre.

Most pedig, az eddigi száraz hangnemből szeretnék fennköltebb hangvételre váltani, ugyanis az Egyesület belső munkatársait és a külső segítőkét szívesebben nevezem „tündéréknek”, míg a különböző mértékű látás- és halláskárosodással élő egyesületi tagokat pedig „csuda embereknek”.

1. nap: szombat

A nagyjából 15 csuda emberből és a hasonló létszámú, tündéri segítőtől álló csapat Budapesten, a népligeti távolsági buszpályaudvaron találkozott.

A társaság egyik fele kisbusszal indult útnak a szarvasi Erzsébet-liget felé, a csapat másik része pedig a Körös Volán menetrendszerinti járatának klimatizált utasterében tette meg a több mint 3 órás utat, a Szarvas Főiskola megállóig.

Felszállást követően a buszban a fiam mellé huppantam, ami utólag jó döntésnek bizonyult: ekkor mesélte el ugyanis horvátországi élményeit. Ezzel sikerült két legyet ütnöm egy csapásra: hamar eltelt az idő és utazhattam az utazás alatt.

Negyed hatkor érkezünk a cél megállóhoz és távozásunkkal kis híján kiürült az autóbusz. Leendő szálláshelyünk még csomagok nélkül is fél órányi sétára lett volna, de szerencsére jött a felmentő sereg, vagyis az Egyesület által bérelt mikrobusz, valamint az Erzsébet-ligeti tábor szolgálati autója. Néhány perces autókázás után begördültünk az elkövetkezendő napok eseményeinek helyszínére. Elfoglalva a nekünk kijelölt faházat, feltérképeztük az üdülőttelep létesítményeit és a Holt-Körös partját.

Nem sokkal később meg is érkezett az első vacsora: brassói aprópecsenye krump-lival. Jóízű volt, de – máig sem tudom, hogy, az utazás tette, vagy a helyi jó levegő – épp hogy elég volt. Az étel sört kívánt, ezért párommal és fiammal elhatároztuk: felkutatjuk a legközelebbi vásárlási lehetőséget. Induláskor ért az egyik szervező tündér kérése: a hármunknak adott 2-2 fek-

helyes szobára osztott faházat cseréljük el két házaspárnak juttatott, 4 ágyas faházzal. "Mindjárt itt vagyunk, csak kiugrunk a boltba!" – válaszoltam készségesen. Nos, ez a "mindjárt" kemény egy órába telt... A csere partnerek már le is tettek a dolgról, de némi állhatatosság és besegítés árán túl estünk a kezdeti elhelyezkedési nehézségeken.

„Íme, a tábor”

2. nap: vasárnap

Dél előtt a lelkes csuda emberek és tündérek nekivágtak a Magyar Királyság (történelmi Magyarország) földrajzi középontja meghódításának, amelyet emlékmű jelöl a Holt-Körös partján. Végig haladtunk a 18 stáción, közben pedig elbeszélgettünk, elgondolkoztunk a kiállított dolgokon. Az oda tévedő idegen tájékoztatásán lenne még mit dolgoznia, csiszolnia a látványosság kiötlőinek.

„Épp úton vagyunk...”

Délután a társaság nagyobbik része az előzetes program szerinti gyógyfürdőt látogatta meg. Az Egyesület egy alkalommal fedezte a lubickolás költségét, a további termálfüves medence látogatásokat saját zsebből fedezték a résztvevők. Feleségemet, gyermekünket nem bűvölte el a fürdőzés, pancsolás lehetősége, ezért inkább a Körös-Maros Vidéke Nemzeti Park Látogatóház irányába indultunk el, ami felejthetetlen élményekkel gazdagított mindháromunkat. A szarvasi Arborétum és látogatásunk célpontja egyébként egymástól független látványosság.

A délutáni, kiadós kirándulás után visszatérve a táborba, már nem sokat kellett várni az esti étkezésre. Vacsora végén köszöntöttük születésnapja alkalmából Némethné Edinát és Pap Gábort, valamint pénteki névnapja okán Balogh Ibolyát.

3. nap: hétfő

Dél előtt városnézés ürügyén besétáltunk a Ceres szökőkútig. A város központjában áll az 1812-ben épített Szent Klára-templom, az Árpád szálló 1896-ból, a Tessedik-akácfa (de inkább csak borostyánnal lefedett, hűlt helye), a Ceres-kút, a Mitrovsky-kastély, az egykori Báránvendéglő és a Lengyel-palota. Miután meghallgattuk a rövid történelmi ismertetést, szabad program következett. Én például kávé fogyasztás gyönyörének hódoltam, de sokan jeleskedtek a szomszédos cukrászda fagyaltjának elnyalásában is.

A városnézésből a táborhelyre visszatérve, este a 35. házassági évfordulóját ünneplő Lukács házaspárt köszöntöttük.

4. nap: kedd

Gyors reggelizés után az Arborétumhoz igyekeztünk fél tízre, ahol idegenvezetőnk, Melinda kismama fogadott bennünket. A Szarvasi Arborétumot az olasz származású Bolza család alapította. Nevét ifj. Bolza Józsefről, Pepi grófról kapta. Jelenleg a Budapesti Corvinus Egyetem Tájépítészeti Karának felügyelete alatt működik. Az

Arborétum pedagógus végzettségű munkatársa másfél órás sétánk során számos érdekességet mesélt az ott található növényekről, fellelhető állatokról. A kert építése a XIX. század második felében kezdődött, ma már 1600 fa- és cserje-faj, mamut- és páfrányfenyők találhatók benne.

Szárazföldi csatangolásunkat vízi úton folytattuk: kishajóval tettünk meg több mint egy órás utat. Kapitányunk vidám történeteinek hallgatása mellett azért igyekeztünk figyelni a helyi érdekességekre is. Végül táborhelyünk közelében szálltunk ismét partra.

Az ebédet követően kis családommal meglátogattuk a Szlovák Tájházat: A bejáratú ajtón belépve a látogatót könnyen magával ragadhatja a hely légköre, a korhű berendezési tárgyak varázsa, ezért az ide látogató képzeletében könnyen megelevenedhet az e házakban hajdan élő és szorgoskodó, felvidékről származó (tót) parasztok mindennapi élete. A kiállítás a szarvasi szlovákok hagyományos ház- és lakáskultúráját mutatja be egy jellegzetes, XIX. századi népi lakóházban, hatalmas mennyiségű, 936 kiállítási tárgy segítségével. A tájház legértékesebb darabjai között tartanak számon egy Luther Mártont ábrázoló, zenélő képet, egy faragott bölcsőt, egy csuklós támlájú padot és a hímzett ködmönöket. A tájházban található helyiségek: tisztaszoba, konyha, kamra.

A pénztáros-idegenvezető hölgy kimerítő részletességgel számolt be a látnivalókról. Tette mindezt akkora hévvel, hogy sajnos a Szárazmalom megtekintésére már nem is maradt időnk, gyermekünk vonatának indulásáig. A szarvasi Szárazmalom elnevezése egyébként onnan ered, hogy nem vízzel, hanem igáslovakkal hajtották, így örölték a gabonát. Az alsóállású, vízszintes meghajtó kerekű, klasszicista stílusú Szárazmalom 1836-ban épült és egészen 1962-ig működött.

5. nap: szerda

Gyermekünk előző napi elutazása, távolléte napi programunkon is nyomot hagyott: szinte ki sem mozdultunk Erzsébetligetből. A még lelkes csuda emberek és tündérek délelőtt városnézés ürügyén beszéltek a központba, délután pedig termálvízbe ereszkedtek.

Én a faházunkkal szomszédos épületben lakó Klárával beszélgettem hosszasan a megszokottnál. Róla tudni kell, hogy a szinte legnehezebb helyzetben lévő csuda ember, Viktor nagynénje. Természetesen legtöbbet Viktor és az őt ápoló édesanyja mindennapi küzdelméről esett szó. Viktor nem lát, nem hall és tenyérbe írt jelek segítségével kommunikál a külvilággal. Életét nehezíti, hogy idegrendszeri problémák miatt komoly küzdelem minden egyes falat emésztőrendszerébe juttatása. Viktornak percre beosztott programja van a létezésre, emiatt érthető módon zárkózott és befelé fordul. Édesanyja, nagynénje és a tündérek természetesen minden erejükkel azon voltak, hogy ő is jól érezze magát ebben az egy hétben.

Sokunk figyelmének egy szeletkéje mindig Viktoron volt. Megkönnyebbülten sóhajtottunk fel, ha valami sikerült és szorongtunk, ha nem mentek rendben a dolgok.

Vacsora után a játékosabb kedvű táborlakók egy kis szerencse próbálgatásra gyűltek össze a közösségi épületben. A vakos Bingó a közismert Luxorhoz hasonló társasjáték. A résztvevők húznak maguknak az előre elkészített szelvényekből, melyen az ötször ötös négyzet egy-egy pontján található szám arab és Braille. formában tapintható. Icus tündér kisebb fajta show műsor keretében kezdte el a számok sorsolását és a játékosok – amennyiben szerepelt szelvényükön a kihúzott szám – műanyag sapkával lefedték a már kisorsolt számokat. Ha egy öt elemből álló sor vagy oszlop valamennyi tagját már sapka borította és ezt a játékos elsőnek jelezte, akkor a résztvevő tárgynyerezeményben részesült. A játék főnyereményét akkor kapta meg valaki, ha mind a 25 számát kihúzták szelvényén és

„Bingó!”-t kiáltott. Ezen az estén két menetet játszottunk 15-16 résztvevővel és jelen sorok írója élete első Bingó játékán megcsípett egy tele sort a hozzá tartozó tábla csokival...

„Vajon kinek lesz először Bingója?”

6. nap: csütörtök

Üdülésünk kezdete óta velünk együtt a tábor lakója volt egy művész lélek, Gémes Katalin személyében. Ő gondoskodott a mindennapi kézműves programról, melynek során a vállalkozó kedvű amatőrök kipróbálhatták magukat agyagozásban és nemezelésben. Kíváncsiságom inspirált egy beszélgetésre Katival, de csak négy műtárgy elkészítése árán tudtam faggatni az érzékszerv, érzékszervek nélküli ember és az alkotás kapcsolatáról. A több órás agyagozás közben egyik fantasztikus élményem volt, ahogy Viktort rávették a nemez készítésre. Viktort édesanyja és nagyménje, Klári mellett Csilla tündér és Kati művésznő csapatmunkája bírta rá az elmélyült alkotásra. Kicsit magam is bekapcsolódtam a kérdések, válaszok, értelmezések rengetegébe, de mit ne mondjak: tátva maradt a szám. A betűnként tenyérbe csordogáló információ mellett vagy ellenére mire nem képes egy ember és lelkes környezete...

Este tábortűz várta az érdeklődőket. Néhány virsli, vagy akár egy szalonna parázsba pottyantása sem akadályozott meg bennünket az evés-ivásban, ugratásban, csipkelődésben és me-

sélésben. A jó hangulatról közösen gondoskodtunk.

„Tábortűz”

7. nap: péntek

Esős napra ébredtünk... A délelőtt fénypontja a csoportfoglalkozás volt, amit Jordanits Szilvia, az Egyesület szociális munkása és Boncz Ádám, pszichológus tartottak. Az országból sokfelől, sokan érkeztek erre a napra a táborba. Számomra a lelki szeánsznak kézzel fogható eredménye az volt, hogy számos e-mail váltást követően végre személyesen is megismerkedhettem Falusiné Kovács Líviával, a Kreatív Alapítvány vezetőjével. A programban azért vettem részt, mert már meglévő kapcsolatok elmélyítésének, valamint új ismeretségek létesítésének lehetőségét véltem felfedezni ezen a borongós délelőttön.

Ebéd utánra az esőfelhők „odébbálltak”, kitisztult az ég, így sor kerülhetett a lovas sétakocsikázásra, ami mindannyiunk számára nagy élmény volt. A körülbelül 15-20 személyes kocsira – szakértő kezek segítségével – két turnusban sikerült feljutnia valamennyi táborozónak és a pénteki nyílt napon részt vevő vendégeknek.

„Már majdnem indulásra készen”

Az utolsó este zenés-táncos bulival zárult. A jó hangulathoz nélkülözhetetlen, zenei összeállítást az Egyesület elnöke, Gangl Tomi válogatta és hozta magával.

„Szorgos kezek készülődnek a táborzáró estére”

Nem sokkal azután, hogy kezdetét vette a multság, „Szobrász” Kati kezembe adott egy csiszoló kavicsot, amivel az egyik, saját kezűleg elkövetett agyagtárgyamat kellett volna kifényesítenem. „Szorult helyzetből” az egyik csuda ember, Marika mentett ki, mégpedig úgy, hogy „elrabolt” táncolni. Én, aki nagyjából 27-28 éve nem roptam, most strandpapucsban adtam át magam a ritmusnak... Képzzelhetitek!

„Bulizzunk!”

Az est legmeghatóbb pillanata az volt, amikor Viktor az édesanyjával táncolt. Sokunk hangjában éreztem örömet.

A záró est nagyjából éjjel egyig tartott, majd ezen a késői órán lassacskán mindenki aludni tért.

8. nap: szombat

Elérkezett a hazautazás pillanata. A helyi támogató szolgálat kisbusza négy turnusban szállította a vasútállomásra a csuda embereket, tündéreket és csomagokat. A reggelinél még uzsonnát is kaptunk az útra. Indulás előtt még egy gyors csoportkép erejéig összegyűltünk a Holt-Körös partján.

„Ilyen sokan voltunk” (A tábor szervezői és résztvevői)

Mezőtúri átszállást követően, kis késéssel érkeztünk meg Szarvasról Budapestre, a Keleti pályaudvarra, ahol immáron újra egyesületi belső és külső munkatársakként, valamint egyesületi tagokként vettünk búcsút egymástól.

A szarvasi Erzsébet-liget egy hétre ideiglenesen „Emberség Ország” területe volt. Jó lenne, szép lenne, ha idő- és földrajzi határok nélkül gyakorolná valamenyny ember azt az egymás iránti szeretetet, odafigyelést és tiszteletet, amit ebben az egy hétben mi, a tábor résztvevői megtapasztalhattunk.

Beszámolóm végén szeretném megköszönni Kimlei Gábornak a hatalmas szervezési munkát, amelyet Gangl Tamás elnökünk irányításával, valamint a többi, egyesületi munkatárs segítségével és közreműködésével végzett. Valamennyi táborozó nevében külön köszönöm továbbá a tündérek – tolmácsok, segítők – áldozatos, segítőkész munkáját, akik széppé varázsolták és felejthetetlenné tették számunkra ezt az egy hetes pihenést és akik nélkül bizony „félkarú óriások” lettünk volna!

Soltész Miklós

A tábori élménybeszámoló „zárszavaként” most következzen néhány „interjú”, amelyeket az egy hetes pihenés utolsó napján, pénteken készítettem néhány táborozóval:

Elsőként Kiss Lajossal beszélgettem:

SzemFüles: „Hogyan, honnan szereztél tudomást a táborról?”

Lajos: „A siketvakok rehabilitációs csoportjába járok, ott ambicionáltak, hogy én is jöjjek el, próbáljam ki milyen ez a tábor.”

SzemFüles: „Mennyire vagy elégedett a szállásoddal? Kikkel laksz egy házban?”

Lajos: „A szálláshely szerintem tökéletes. Nagyon tetszik, hogy ilyen szép környezetben vagyunk. A házban hárman lakunk: Kimlei Gábor és Szűcs Pali a lakótársaim. Mindkettejükkel jól kijövök”

SzemFüles: „Hogyan telt ez az egy hét? Mi mindent csináltál? Milyen programokon vettél részt?”

Lajos: „Bár egészségügyi és mentális problémáim miatt ez az egy hét nem volt teljesen felhőtlen, mégis igyekeztem egy kicsit jól érezni magam. „Szobrász” Katinál próbáltam korongozni, ami bár tetszett, mégis úgy érzem: Kati túlságosan is lojális volt velem. Minden igyekezetével azon volt, hogy megtetszen nekem a dolog. Még egy sörös korsót is készített nekem, hogy azzal egy kicsit jobb kedvre derítsen.”

SzemFüles: „Tervezed-e, hogy jövőre is csatlakozol a táborozókhoz?”

Lajos: „Ha lesz ilyen lehetőség, akkor igen.”

SzemFüles: „Köszönöm, hogy válaszoltál a kérdéseimre és remélem, a búcsúestet nem fogod kihagyni!”

Lajos: „Én is köszönöm a beszélgetést, az esti bulin biztosan találkozunk!”

Következő „áldozataim” a tábor ideje alatt 35. házassági évfordulóját ünneplő Lukács házaspár, Magdi és Sándor voltak:

SzemFüles: „Idén először jöttetek a SVOE táborba, vagy esetleg már az előző években is igénybe vettétek ezt a kapcsolódási lehetőséget?”

Magdi és Sándor: „Az idei már a negyedik alkalom, hogy az Egyesület szervezte táborban pihenünk. Először Balatonyörökön, utána Balatonlellén, majd Sopronban, most pedig itt, Szarvason igyekszünk kipihenni magunkat. A házassági évfordulónkat is mindig a táborban ünnepeljük.”

SzemFüles: „Mennyire vagytok elégedettek a szállással?”

Magdi és Sándor: „A szálláshely tiszta. A tábor szervezőinek jóvoltából, a bőséges programválasztéknak köszönhetően a nap végén az esti elalvás sem okoz különösebb problémát.”

SzemFüles: „Hogy éreztétek magatokat itt, Szarvason? Milyen élményekkel gazdagodtatok?”

Magdi: „Én idén is sokat agyagoztam. Kimondottan ezért szeretek részt venni a táboron. Nagyon szeretek agyagozni. Miután elkészültem a szobrommal, ami Krisztust ábrázolja, amint áldásra emeli a kezeit két gyermek felett, marokedényt is próbáltam készíteni, sőt még egy aprócska baba megformázására is maradt energiám.”

Sándor: „Én minden programon részt vettem, viszont a feleségemmel ellentétben nem agyagoztam. Bár megpróbáltam egy poharat készíteni agyagból, de mivel nem sikerült, ezért mindössze egy golyóig jutottam.

A csapattal jártam a gyógyfürdőben, a Szarazmalomnál, az Arborétumban, sőt sétahajókáztam is. Itt, a Holt-Körösön pedig a segítők jóvoltából lehetőségem adódott csónakázni, sőt evezhettem is.”

„Egy csónakban evezünk”

SzemFüles: „Mennyire voltatok elégedettek az ellátással?”

Magdi és Sándor: „Abszolút rendben volt, csak néha a darazsak és társaik is szerették volna kivenni részüket a finom falatokból.

De a szemtelen kis betolakodók okozta kellemetlenségek ellenére örültünk annak, hogy szinte egész héten lehetőségünk volt a jó levegőn, kint a szabadban enni. A terítéssel és mosogatással járó feladatok itt, Szarvason több munkát róttak a segítőkre, mint az előző évek táboraiban. Sajnáljuk is őket emiatt...”

SzemFüles: „Lesz folytatás jövőre? Jöttök újra a táborba?”

Magdi: „Ha jövőre is lesz kézműves foglalkozás, akkor én mindenképpen szeretnék jönni és természetesen a férjemet sem fogom otthon hagyni!”

SzemFüles: „Köszönöm, hogy válaszoltatok faggatózó kérdéseimre és további jó pihenést Nektek!”

Magdi és Sándor: „Mi is köszönjük a beszélgetést!”

A Holt-Körös partján, nem messze a Lukács házaspártól, üldögélt Velicsányi Tamás, aki Konner Eszter segítségével, jelekben osztotta meg velem a táborral kapcsolatos élményeit:

SzemFüles: „Tamás, ha jól tudom, Te nem pesti vagy. Honnan érkezted?”

Tamás: „Szekszárdról jöttem.”

SzemFüles: „Először veszel részt a SVOE táboron?”

Tamás: „Igen.”

SzemFüles: „Elégedett vagy a szállással?”

Tamás: „Igen, abszolút! Éjszakánként nyugodtan és jókat alszom. Takács Aladárral lakom egy faházban, akivel nagyon szeretjük ugratni egymást. Sokat viccelődünk a másikkal, de e mellett jelekben is sokat kommunikálunk. Aladár nagyon vicces ember.”

SzemFüles: „Hogyan telt az elmúlt egy hét? Mi mindent csináltál itt, a táborban?”

Tamás: „Sokat foglalkoztam a jelnyelvvvel: kommunikáltam és tanultam. Erre azért volt szükség, mert nem mindig értettem a

többieket, ugyanis az ország különböző pontjain más és más szabályok szerint, más-más jeleket használnak az érintettek.”

SzemFüles: „Milyen tapasztalataid vannak eddig? Jól érzed magad itt, Szarvason?”

Tamás: „Nagyon jó a csapat, változatosak a programok, mindig van mit csinálni, egy szóval, igazi kikapcsolódás. Nagyon jól érzem magam.”

SzemFüles: „Sikerült esetleg barátokra találnod itt, az egy hetes pihenés alatt?”

Tamás: „Igen. Nagyon sokat beszélgettem Pap Gáborral, mindezt természetesen jelekben. Gábor egy nagyon értelmes ember. Úgy érzem, jó barátok lettünk.”

SzemFüles: „Milyen programokon vettél részt?”

Tamás: „Érdekes, gyönyörű programokon jártam. Aminek pedig külön örültem, az az, hogy Eszter végig velem volt, minden programra elkísért és így folyamatosan tudtam kommunikálni.”

SzemFüles: „Végezetül szeretném megkérdezni, hogy jövőre is eljössz-e az életmód táborba?”

Tamás: „Ha lesz tábor, szeretnék jönni és ha lesz lehetőségem, szeretnék majd kijutni Németországba is, a jövő nyári, nemzetközi siketvak táborba.”

SzemFüles: „Köszönöm az interjút!”

Tamás: „Szívesen!”

A pénteki nap végén, még a táborzáró buli kezdete előtt sikerült beszélgetnem Szűcs Pállal:

SzemFüles: „Szervusz kedves Pál! Szólíthatlak esetleg Palinak?”

Pali: „Igen, akár Palkónak is!”

SzemFüles: „Ez az idej az első tábor, amin részt veszel, vagy már a korábbi években is táboroztál az Egyesület szervezésében?”

Pali: „Nem ez az első táborozásom az Egyesülettel. Mindhárom alkalommal jártam Csobánkán és részt vettem a balatonygyöri, valamint a tavalyi, soproni táborozáson is. Minden alkalommal nagyon jól éreztem magam.”

SzemFüles: „Elégedett vagy e a szállással és az étkezéssel?”

Pali: „Igen, teljesen. A szobatársaimmal, Gáborral és Lajossal annak ellenére sokat beszélgetünk, hogy nagyon fáj a nyelöcsővem, ezért kénytelen vagyok kicsit halkán beszélni.”

SzemFüles: „Ha jól tudom, kipróbáltad az agyagozást is. Mi mindent készítettél?”

Pali: „Készítettem egy oszlopos keresztet, két „Rézmíves Gyula” figurát, egy kaposvári csizmát, egy poharat, kobra kígyót, csillagot, ajándékba pedig picike, keresztet téglát csináltam.”

SzemFüles: „Itt, Szarvason milyen élményekkel gazdagodtál az elmúlt egy hétben? Sikerült esetleg barátokra találnod?”

Pali: „A programok nagyon érdekesek voltak: Jártunk a templomban és bent a városban is sétáltunk. Voltam a fürdőben is, ami nagyon tetszett és csónakáztam is itt a táborban. Csillával voltam postán, jártunk boltban és az órásnál.

Barátot is sikerült találnom: megismerkedtem egy látássérült, szarvasi lánnyal, akit Timinek hívnak és a pesti Vakok Iskolájában tanul. Megígértem neki, hogy a tábor után is tartani fogjuk a kapcsolatot: levelezni fogunk.”

SzemFüles: „Utolsó kérdésem az lenne, jövőre is lakója leszel-e a tábornak?”

Pali: „Mindenféleképpen! Nagyon szívesen eljövök, mert jól éreztem magam!”

SzemFüles: „Köszönöm, hogy választottál a kérdéseimre, az esti bulihoz pedig jó szórakozást!”

Pali: „Én is köszönöm!”

Miután a táborlakókkal elkészítettem a fenti beszélgetéseket, még egy ember várt arra, hogy kérdéseimmel „megostromoljam”, ő pedig nem volt más, mint Gangl Tamás, az Egyesület elnöke:

SzemFüles: „Kezdjük talán az elején: Kérlek mesélj egy kicsit a korábbi évek táborairól!”

Tomi: „A 2003-as, első csobánkai táborról bár tudomásom volt, de azon még nem vettem részt. Egy évvel később, 2004-ben azonban már én is tagja voltam a Csobánkára induló csapatnak. Aztán a 2005-ös évben ismét kihagytam a táborozást. A csobánkai három év alatt – a segítőköt is beleszámolva – nagyjából mindössze 10 fővel szerveződött meg a tábor. 2006-ban én terveztem és szerveztem az első, nem csobánkai életmódtábort, amelynek megrendezésére Balatonyörökön került sor. Ide már angol vendégeket is meginvitáltunk, akik közül egyedül Mary Guest jött el. Ő az angol siketvakokkal foglalkozó szakmai szervezet egyik munkatársa, aki felkérésünkre előadást tartott az Usher-szindrómáról a tábor lakóinak. A györöki tábor ideje alatt a környékbeli kirándulóhelyeket is felfedeztük: jártunk Badacsonyan, Tapolcán és Sümegen. Balatonyörökön nagyjából húsz fős volt a létszám, segítőkkel együtt. Bár a szállás nem volt a legtökéletesebb, de ennek ellenére azért a tábor összességében véve jól sikerült.

Egy évvel később, 2007-ben Balatonlelle adott otthont a tábornak. A két évvel ezelőtti, egy hetes pihenést már Kimlei Gábor szervezte, aki akkor már munkatársként dolgozott – és dolgozik ma is – az Egyesületnél. A szervezéshez kapcsolódó munkafolyamatba természetesen én is bekapcsolódtam, igyekeztem segíteni.

A tavalyi rendezvényt nem is szeretem igazán tábornak nevezni, ugyanis a Sopronban megrendezett Európai Siketvak Találkózón a táborinál jóval magasabb szintű volt a szolgáltatás színvonala. Sopronban is igyekeztünk megőrizni a hagyományos, alkotótábor jellegét és ebben Gémes – „Szobrász” – Kati mellett Török Ibolya is

segítségünkre volt, aki a tűzzománc készítés, valamint a nemezelés rejtjelmeibe igyekezett beavatni a képzőművészet iránt érdeklődőket.”

SzemFüles: „Hogyan esett a választás idén Szarvasra?”

Tomi: „Az ország nyugati részének „felfedezése” után kollegáimmal arra gondoltunk, hogy idén jó lenne ellátogatni kis hazánk keleti felébe is. Némi utánanézés, utánajárást követően, az interneten bukkantunk rá a szarvasi Pedagógus Üdülőre, amit élőben is feltérképeztünk és pihenésre abszolút megfelelőnek, alkalmasnak találtunk. Így esett a választás Szarvasra. A soproni szálláshelyet leszámítva egyébként idáig a szarvasi táborhely a legideálisabb: itt, a Holt-Körös partján, a természet lágy ölén lehetőség van az igazi testi-lelki feltöltődésre. A táborlakók úszhatnak, csónakázhatnak, sétálhatnak ebben a gyönyörűen parkosított, hangulatos üdülőben, vagy egyszerűen csak napozhatnak, beszélgethetnek, kinek mihez van kedve.

A képzőművészeti foglalkozások – agyagozás, nemezelés „Szobrász” Kati vezetésével – számára ideális helyet biztosít az üdülő közösségi helyisége. Ott tartottuk meg a szerda esti, nagy sikerű Bingópartyt, valamint a mai, nyílt nap délelőtti programját, a Jordanits Szilvi, illetve Boncz Ádám vezette, csoportos beszélgetést is, de ebben a kis „társalgóban” fog sor kerülni a hamarosan kezdődő, táborzáró bulira is.”

SzemFüles: „Milyen tapasztalataitok vannak az idei tábor szervezésével kapcsolatban?”

Tomi: „Fontosnak tartom elmondani, hogy a korábbi évek tábor szervezési tapasztalataihoz hasonlóan az idén is kitűztünk egy jelentkezési határidőt és ezt próbáltuk „betartatni” a tábor iránt érdeklődőkkel, ám ez sajnos az idén sem sikerült. Emiatt sok nehézségünk adódott a szervezéssel kapcsolatban, hiszen az állandóan, szinte napról napra változó létszám miatt mi, szervezők sem tudtunk pontos adatot

közölni az üdülővel a nyaralni vágyók létszámát illetően. Évről évre igyekszünk elérni, hogy az érdeklődők betartsák a jelentkezési határidőt, ami nem csupán a szálláshely biztosítás és az utazás megszervezésének szempontjából lényeges, hanem fontos szerephez jut az előzetes igényfelmérésben is. Reméljük, hogy a jelentkezési határidő betartásával kapcsolatos célkitűzéseinket az előttünk álló évek valamelyikében sikerül majd elérnünk. Mi, az Egyesület munkatársai minden alkalommal a tökéletes szervezésre és lebonyolításra törekszünk, de tisztában vagyunk azzal, hogy „út közben” bizony adódhatnak – és adódnak is – problémák, nehézségek, amiket természetesen igyekszünk orvosolni.”

SzemFüles: „Milyen programokon vehettek részt itt, Szarvason a tábor lakói?”

Tomi: „Munkatársaimmal igyekeztünk a lehetőségekhez képest színes programkínálatot biztosítani: Többek között jártunk a történelmi Magyarország közepén, ami úgy gondolom, egyúttal egy nagyon szép történelmi időutazást is jelentett az érdeklődők számára. Ellátogattunk a helyi Arborétumba, ahol egy kiváló idegenvezető volt segítségünkre abban, hogy minél több információhoz jussunk az Arborétumban fellelhető növényvilággal kapcsolatban. Sétahajózást is szerveztünk, ahol a hajó kapitánya vicces történetekkel szórakoztatott bennünket, így csalva mosolyt mindnyájunk arcára. Az egyik legnépszerűbb program a gyógyfürdő-látogatás volt, ahol nem csak termálvízben, hanem úszómedencében is lehetőség nyílt a kikapcsolódásra, pihenésre. A fentiek mellett a vállalkozó-kedvű résztvevők természetesen lehetőséget kaptak Szarvas városának felfedezésére is. A külső programok mellett az üdülőn belül is igyekeztünk gondoskodni a jó hangulatról: szerda este közös Braille-bingózásra invitáltuk mindazokat, akik kedvet éreztek egy kis felhőtlen szórakozásra, tegnap, csütörtökön este pedig táborúzz mellett adódott lehetőség beszélgetni, együtt lenni.”

SzemFüles: „Ha jól tudom, a mai kivételes nap volt a tábor életében. Miért is?”

Tomi: „Igen, különleges nap volt, ugyanis ma került sor az úgynevezett nyílt nap megtartására. Illetve, ha egészen pontos szeretnék lenni, akkor ez a mai már a második nyílt napunk itt a táborban, tegnap ugyanis a Békés megyei siketek képviselőiben négyen látogattak meg bennünket, Kernné Fitor Margit, Gitta vezetésével. Ők nagyjából egy kétórás beszélgetés erejéig voltak vendégeink. Reményeink szerint jó hírért fogják kelteni a táborunknak, illetve felhívják a Békés megyében élő érintettek figyelmét erre a lehetőségre.

A hivatalos nyílt nap megtartására ma került sor: Rehabilitációs centrumokból, illetve tolmácsszolgálatoktól vártunk érdeklődőket. A nyílt nap keretében ellátogatott hozzánk a szegedi Rehabilitációs Központ szakmai vezetője, valamint az irodavezető és kecskeméti érdeklődőknek is örülhetünk. A vendégek a táborlakókkal együtt részt vehettek a Jordanits Szilvi, valamint Boncz Ádám vezette csoportfoglalkozáson, ami játékos, beszélgetős formában zajlott. A táborba látogató vendégek e program segítségével a délelőtti folyamán ízelítőt kaphattak az Egyesület rehabilitációs részlegén folyó munkából. Ebéd után pedig vendégek és táborlakók közös sétakocsikázáson vehettek részt.”

SzemFüles: „Az elmúlt egy hét során milyen tapasztalatokkal gazdagodtál?”

Tomi: „Amire úgy érzem a későbbiekben feltétlenül figyelniük kell majd, az az, hogy a női segítők mellett megjelenjenek a férfi segítők is, hiszen a pihenni vágyók között, a nemek arányát tekintve egyre több a férfi. Ez azért is lenne fontos, mert a táborozás időtartama alatt adódhatnak olyan szituációk, helyzetek, amikor egy siketvak férfi segítségét egy másik férfi jobban tudja koordinálni, esetleg kivitelezni, mint egy nő (például: egy gyógyfürdő öltözőjében való tájékozódás segítése). A későbbiekben erre is meg fogjuk keresni és reményeim szerint találni a megoldást.

Az elmúlt egy hétben egyébként úgy tapasztaltam, szinte kivétel nélkül mindenki jól érezte magát. Jó hangulatú, vidám kis csapat jött össze itt, Szarvason. Aminek pedig mind magánemberként, mind pedig egyesületi elnökként külön örülök, az az, hogy évről évre egyre több új arcot vélek felfedezni az érintettek köréből. Ez azt jelzi, hogy egyre többen érdeklődnek a tábor iránt. Szívemnek kedves az a tény is, hogy a táboron résztvevők idei létszáma, érintettekkel és segítőkkel együtt már meghaladta a 30 főt. Remélem, hogy az Egyesület szervezésében pihenni vágyók létszáma a következő években is hasonló mértékű, emelkedő tendenciát fog mutatni. Azt is tapasztalom, hogy a korábbi évek táboraihoz hasonlóan az idén is szövődtek, szövődnek barátságok. Az itt kötött ismeretségeknek mindenképpen megvan az a pozitív hozadéka, hogy az érintettek felfedezik: nincsenek egyedül a problémáikkal és egymással a későbbiekben is kapcsolatot tartva sok esetben átsegíthetik egymást egy-egy nehezebb életszakaszon. Szerephez jut a baráti tanácsadás, ami úgy gondolom, minden ember életében nagy jelentőséggel bír. Épp ezért igyekszünk a tábor keretein belül lehetőséget biztosítani az emberi kapcsolatok minél szélesebb körű kibontakoztatására és úgy érzem, ezirányú küldetésünket sikeresen teljesítjük. Ezt a nemes feladatot természetesen csak és kizárólag csapatban lehet megvalósítani, ezért itt és most szeretném megragadni az alkalmat arra, hogy megköszönjem kollegáim, elsősorban Kimlei Gábor szervező munkáját. Külön köszönet illeti a jeltolmácsokat, valamint a segítőköt, akiknek segítő és áldozatkész munkája nélkül az idei tábor sem valósulhatott volna meg.”

SzemFüles: „Hogyan tervezitek a jövőt? Hol lesz a folytatása ennek a nagy múltú tábornak?”

Tomi: „Természetesen jövő nyáron is szeretnénk megrendezni az életmód és alkotótábor, aminek a helyszínét már ki is szemeltük: 2010-ben az Őrségbe,

Szarvaskendre szeretnénk majd meginvitálni az érdeklődőket és egyúttal ezúton szeretnénk buzdítani minden kedves olvasót, aki esetleg eddig még nem táborozott velünk, – de most, az élménybeszámoló hatására kedvet kapott, – hogy jövőre nyugodtan csatlakozzon hozzánk, hiszen még nem maradt le semmiről! Mindazok pedig, akik az idén először jártak a SVOE táborban, remélem jól érezték magukat és a már évek óta „visszajáró” tagokhoz hasonlóan, jövőre is megtisztelnék bennünket részvételükkel.”

SzemFüles: „Köszönöm a beszélgetést és jó készülődést Neked a záró estre!”

Tomi: „Én is köszönöm és remélem, az esti bulin találkozunk!”

A fergeteges sikerült záró esten én is részt vettem és – tőlem szokatlan módon – Kiss Lajos jóvoltából még táncoltam is.

A 2009-es, szarvasi táborról készített élménybeszámoló végén jó szívvel biztatom mindenkit: vállalkozzon egy egész hetes SVOE táborra, mert a pihenés kikapcsolódás mellett nem csak fejlethetetlen élményekkel, hanem a valódi, szó szerinti emberség, emberiség megtapasztalásának élményével is gazdagodni fog „Emberség Országban”!

Örömmel értesítjük a kedves olvasókat, a tábor iránt érdeklődőket, hogy 2010 nyarán ismét lesz alkotó- és életmódtábor. Magyarország egy legszebb tájegységében, az Őrségben található Szarvaskend község ad majd otthont a jövő évi, egy hetes pihenésnek.

Részletes információkat, a jelentkezésre vonatkozó tudnivalókat a SzemFüles következő számában olvashatnak!

„Szerkesztő”

Saját tollamból

Ebben a rovatban az Egyesület egy-egy tagjának saját élményen alapuló, rövid történetét vagy számára fontos gondolatait követheti nyomon a Kedves Olvasó. Elsőként fogadják szeretettel „Mary” írását, aki a jelnyelv elsajátításának fontosságával kapcsolatos gondolatait szeretné megosztani Önökkel.

Miért érdemes jelnyelvet tanulni?

Miért érdemes jelnyelvet tanulni? Erre a kérdésre kétféle választ is adhatok: Először is, egy Usheresnek bármikor szüksége lehet rá (Itt elsősorban azokra gondolok, akiknek látás- és hallásmaradványuk egyaránt van.). Ez esetben nem feltétlenül a siketnémáknak kifejlesztett jelnyelvről van szó, hanem sokkal inkább a LORM-ról, vagy más, tenyérbe írható változatról. Ez egyénekenként eltérő lehet, hiszen mindenki számára más módszer a megfelelő.

Másodsorban azért is érdemes és jó jelnyelvet tanulni, mert a hasznossága, gyakorlatiassága mellett érdekes, izgalmas, olykor még szórakoztató is. Akik szeretnek rejtvényt fejteni, azok többsége talán egyetértene velem ebben. S, hogy miért épp erről a témáról írok? Nos, ezt, mint számomra új élményt szeretném megosztani az olvasókkal, bízva abban, hogy esetleg más is kedvet kap megtanulni a kommunikációnak ezt a nem mindennapi módját, mindezt ha lehet, inkább előbb, mint utóbb.

Én, személy szerint akkor döbbsentem rá, hogy szükségem lenne a jelnyelv megismerésére, elsajátítására, amikor egy egyesületi közgyűlés alkalmával egyik siketvak sorstársam jelnyelv segítségével szeretett volna megosztani velem valami fontosat. Talán mondani, vagy kérdezni szeretett volna valamit? Nem tudtam... Több lehetőséget is felvázoltam magam-

ban... Minden igyekezettel azon voltam, hogy kitaláljam: vajon miről lehet szó, mit szeretne megosztani velem a sorstársam, ám sajnos nem sokra mentünk egymással... A történeteken még ott, helyben elgondolkodtam: Bár mindketten magyarok vagyunk, azonos nyelvet beszélünk, nézeteltérés nincs köztünk, nem vagyunk haragban egymással és mindezek ellenére valahogy mégsem tudunk szót érteni a másikkal...

Engem tulajdonképpen ez a szituáció ösztönzött arra, hogy elkezdjem elsajátítani a kommunikációnak ezt a módját. De az imént leírtakon kívül van más ok is a tanulásra:

Usheresként a többi sorstársat figyelve szomorúan tapasztalom, hogy sajnos még egyikünk sem büszkélkedhet azzal, hogy feltalálták volna számára a szindróma ellenszerét. Így aztán, ha teljes gyógyulásra egyelőre még nincs is mód, akkor legalább az életvitelt megkönnyítő lehetőségek elsajátítására összpontosítsunk!

Ez természetesen nekem sem volt annyira egyszerű, mint ahogyan az első olvasásra látszik. Már ahhoz is hatalmas akaratere és biztatásra volt szükségem, hogy egyáltalán kimozduljak, „útra keljek” a számomra teljes biztonságot jelentő „négy fal” közül és még ha csak pár órára is, de el merjem hagyni minden „veszedelem” ellen védelmet nyújtó „csigaházat”.

De megtettem és örülök, hogy így cselekedtem, mert ma már olyan jó hangulatú, személyre szabott órákon vehetek részt, ahol az én tanulási tempóhoz igazodik a „tananyag” elsajátításának üteme.

Jóleső érzés abban a tudatban tanulni, hogy a már elsajátított „tananyagból” nem kell folyamatosan vizsgáznom, bár ennek ellenére azért a „képzeletbeli ellenőrzőmbe” néha-néha „beírok” magamnak egy-egy rosszabb jegyet...

Az órákon egy nagyszerű gyógypedagógus, Királyhídi Dorottya, az Egyesület főtíkára foglalkozik velem, akinek ezúton is szeretnék köszönetet mondani!

Dorka végtelen türelemmel, nyugalommal, odafigyeléssel és empátiával igyek-

szik megtanítani és átadni nekem a jelnyelv használatának „fortélyait”. Az órák rendszeres résztvevője továbbá Kimlei Gábor „tanársegéd úr” is, aki mindig segít átismételni az előző órán tanultakat és bizonyos esetekben még „súgni” is szokott, ha netalántán „elakadnék”. Teszi mindezt nem szóban, hanem csak és kizárólag jelekben. Ezt már sok esetben Dorka is észrevette, ám ennek ellenére még sosem részesített szigorú, tanári megrovásban bennünket, ami nagyon jólesik.

Ezek az órák rengeteg hasznos és számomra új ismeretre teszek szert. Például azt is Dorkától tudtam meg, hogy a jelnyelv használatakor egyszerű szavakkal, egyszerű mondatokat kell alkotnunk. Ennek köszönhetően jelnyelvi tanulmányaim során mind ezidáig még egyszer sem kellett kézbe vennem az „Idegen szavak és kifejezések kézisztárát”. Dorka azt ígéri, hogy ezt az ominózus kiadványt a későbbiek során sem kell majd lapozgatnom.

Egyik jelnyelv-óránk alkalmával Dorka arról is „mesélt” nekem, hogy mekkora különbség van egy veleszületetten siket és egy életének későbbi szakaszában hallását veszített ember tanítása, tanulása között, ami ugyancsak érdekes, új információ volt számomra.

Összességében véve úgy érzem, minden sorstársamnak jó szívvel merem és tudom ajánlani, hogy amennyiben eddig még nem tette meg, akkor mielőbb „induljon el” a jelnyelv elsajátításának sokszor rögzös, ám mégis érdekes, izgalmas, „kalandokkal teli” útján, mert az ember sosem tudhatja előre, mikor jön el annak az ideje, hogy szüksége lesz erre a nem mindennapi tudásra.

A jelnyelv tanulás abban segít, hogy lehetőségünk nyíljon kommunikálni egymással, hogy megérthessünk másokat és bennünket is megértsenek.

„Mary”

§ JOGI PERCEK §

Változások a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásában

A fogyatékos emberek életvezetését, rehabilitációjának eredményességét nagy mértékben meghatározza az, miként tudnak hozzájutni azon életvitelt könnyítő segédeszközökhöz, melyek hozzájárulnak fogyatékoságukból eredő hátrányaik csökkentéséhez. Ez jelentősen függ attól, hogy az állam, pontosabban a társadalombiztosítás milyen mértékben támogatja ezen segédeszközök beszerzését. Míg a mozgássérültek egyes segédeszközei (pl. bizonyos fajta kerekesszékek) régóta viszonylag jelentős támogatással szerezhetőek be, a hallássérültek esetében pedig szintén támogatásra kerültek korábban is bizonyos hallókészülékek, a látássérültek esetében csupán a segédeszközök nagyon szűk körét érintette a támogatási rendszer.

2009. augusztus 15-től a támogatási rendszerben jelentős változások történtek. E változások a látássérültek számára nem jelentenek érdemi előrelépést, mivel továbbra is csak rosszminőségű fehérbotokra, illetve egyes szemüvegtípusokra lehet támogatást kapni. A fentiek mellett bizonyos fokú szűkülés is bekövetkezett a látássérültekre vonatkozó támogatásokban, a

6 dioptriánál kisebb szemüvegek esetében a támogatás ugyanis megszűnt. Ezzel összefüggésben fontos megemlíteni, hogy a támogatás eddig sem volt jelentős az egyes szemüveglencsék árához viszonyítva, így ez az elvonás a látássérült embereket nem feltétlenül érinti hátrányosan. A hallássérült személyek esetében viszont vannak előremutató intézkedések is egyes

segédeszközök esetében. Az alábbiakban ismertetem a témában az Egészségbiztosító által kiadott közlemény azon részét, mely a siketvak személyek számára fontos lehet.

Optikai segédeszközök

„A 6 dioptria alatti szemüveglencsék ár-támogatása megszűnik, aminek oka, hogy az így biztosított összegek a betegek terheit érdemben nem csökkentik, miközben az egészségbiztosítóra összességében jelentős terhet rónak ("szétporladó támogatás"). Szemüvegkeretek továbbra is a támogatott szemüveglencsékhez lesznek rendelhetőek. A kontaktlencsék (korrekciós lencsék) támogatása 70%-ra, a távcsőszemüvegek és tartozékaik támogatása 80%-ra módosul. (Megjegyzés: Az egyszerűsített támogatás bevezetésére a támogatásban maradó eszközöknél 2010. január 1-jével kerül sor.)

Hallásjavító eszközök

A hallásjavító eszközök kihordási ideje 9 év felettiiek számára történő eszközrendelés esetében 72 hónapban (6 év) egységesedik, ami a digitális készülékek esetében minőségi előrelépést jelent. A 9 év alattiak esetében megmarad a 48 hónapos (4 év) kihordási idő. A támogatási kulcs a 18 év felettiiek esetében egységesen 70%, a 18 év alattiak esetében – illetve a középiskolai tanulmányokat folytatók esetében tanulmányaik befejezéséig – egységesen 98%, de legfeljebb 5000 forint lesz. Kötelezővé válik a 15 napos kipróbálási idő. Az V. kategóriába tartozó hallókészülékek indikációja pontosításra kerül oly módon, hogy azok közgyógyellátás jogcímen nem lesznek felírhatóak. A tartozékok és kiegészítők támogatása megszűnik, kivételt képeznek ez alól az elemek és akkumulátorok, amelyek a 18 év alattiak számára a jövőben magasabb, 98%-os támogatással lesznek továbbra is rendelhetőek. A jelzőeszköz-kombinációk hallásmaradvány esetén lesznek felírhatóak a REP szakértő főorvosa általi ellenjegyzés mellett.”

Dr. Oszvári Ádám

KISHÍREK A NAGYVILÁGBÓL

Visszaprogramozott őssejtekkel gyógyították az egerek szívét

Kutatóknak sikerült visszaprogramozniuk kötőszöveti sejteket, így azok már őssejtként viselkedtek, ami új távlatokat nyithat a sérült vagy beteg szervek gyógykezelésében.

A Circulation című szakfolyóiratnak nyilatkozó amerikai kutatók elmondták: A világon egyedülálló módon, első ízben sikerült a szívinfarktus által okozott károkat újraprogramozott, felnőtt őssejtek beülteté-

sének segítségével részlegesen kijavítani egerek szívében.

Ez volt az első olyan kísérlet-sorozat, amelyben egerek szívbetegségének gyógyítására felhasználták a közönséges felnőtt sejtek visszaprogramozásával nyert pluripotens őssejteket (angol megnevezésének rövidítése alapján iPS-eket). Ezek a sejtek az embrionális őssejtekhez nagyon hasonlóan viselkednek, sokat tudnak és etikai kifogások sem merülhetnek fel eredetükkel szemben.

A vizsgálatokat a Minnesota állambeli Rochesterben működő Mayo Klinikán vé-

gezték Timothy Nelson vezetésével. Az őssejtkezelés célja, hogy a későbbiekben a páciens saját sejtjeiből lehessen pótolni a szívroham következtében elpusztult sejteket, melynek eredményeként újra egészségesen működő szívet kaphat az illető szervátültetés nélkül is. Ebben az esetben a kilökődés veszélye sem áll fenn, hiszen saját sejtekből alakulnak ki a szív új sejtjei.

A Mayo Klinika kutatói kötőszöveti sejteket készítettek átalakulásra, így azok embrionális őssejthez hasonló, újraprogramozott állapotba kerültek. Az így előkészített iPS-sejteket bejuttatták az egerek sérült szívmizába, ahol a pluripotens, sokféle átalakulásra képesé vált sejtek szívizomsejteké fejlődtek.

A visszaprogramozással nyert őssejtek a regeneráló orvoslás számos területén ígérnek előrelépést: a szív, a máj, a szem, az agy és az idegrendszer elpusztult sejtjei helyébe léphetnek. Hosszabb távon gyógyíthatóvá tehetnek olyan betegségeket, mint a Parkinson-kór, az Alzheimer-kór vagy az 1-es típusú diabétesz anélkül, hogy embrionális őssejteket kellene felhasználni.

A felnőtt sejtek újraprogramozási módszerét, az iPS-technikát 2007-ben dolgozták ki a tudósok, ez nyitotta meg az utat a mostani eredmény előtt is. Az iPS-sejtek emberi kipróbálását még nem engedélyezték, vélhetően évek telnek el, mire bármilyen humán orvosi kezelés igénybe veheti őket.

Forrás: MTI

Új szer tűnhet fel a hosszú élet kutatásában

Nagy segítség lehet az öregedés elleni küzdelemben egy csendes-óceáni sziget talajában felfedezett hatóanyag. Amerikai kutatóknak ugyanis esetenként 38 százalékkal sikerült megnövelniük rapamycinnel kezelt kísérleti egereik várt élettartamát.

A Nature Magazine-ban publikált tanulmány szerint jelentősen javulhatnak az esélyeink az öregedési folyamat lelassítására, ugyanakkor egy brit szakértő arra figyelmeztet, hogy a gyógyszer alkalmazása csökkentheti az immunitásunkat.

A rapamycint eredetileg az 1970-es években fedezték fel a Húsvét-szigeten. Jelenleg a transzplantált szervek kilökődése ellen véd, de a rák egyik lehetséges ellenszereként is számon tartják, bár ez utóbbi még erősen kísérleti fázisban van.

Az amerikai kutatócsoport 20 hónapos, emberi léptékkel mérve 60 évesnek megfelelő korú egereknek adta be a gyógyszert, ami a megfigyelések szerint 28-38 százalékkal növelte meg a rágcsálók elvárt életkorát. Ez az életkor növekedés a kutatók szerint nagyobb, mint amit a két fő emberi halálozási ok, a daganatos megbetegedések, valamint a szív- és érrendszeri megbetegedések gyógyíthatóvá tételével el lehetne érni.

„35 éve dolgozom az öregedés kutatásban és számtalan úgynevezett "öregedésgátló" felfedezést láttam, amik soha nem értek el semmilyen eredményt” – nyilatkozta Dr. Arlan Richardson a Barshop Intézet szakértője, a kutatócsoport egyik tagja, „Nem gondoltam volna, hogy az én életem során rábukkanunk egy emberi öregedésgátló tablettára, azonban a rapamycinnel jó esélyünk van ennek a célnak a tényleges elérésére”.

”Meggyőződésünk, hogy ez az első, valódi bizonyíték arra, hogy egy gyógyszeres terápiával az öregedési folyamat lelassítható és az élettartam megnyújtható már előrehaladott korban is” – tette hozzá Randy Strong, a Texas Egyetem Egészségtudomá-

nyi Központjának professzora, aki szintén részt vett a kutatásban.

A rapamycinnek látszólag a korlátozott ételbevitelhez hasonló hatása van, ami szintén bizonyítottan növeli a hosszú életet. A gyógyszer az úgynevezett mTOR sejtek proteinjeit veszi célba, ami több metabolizmussal és stresszreakcióval kapcsolatos folyamatot kontrollál. A kutatók megtalálták a hatóanyag bevitelének egy új módját, így elég stabilá tudták tenni ahhoz, hogy eljusson az egerek beleibe még a lebomlás megindulása előtt.

Az eredeti cél szerint 4 hónapos egereknél próbálták volna ki a rapamycin új formuláját, a fejlesztésben bekövetkezett csúszás miatt azonban a kísérletre szánt állatok már 20 hónaposak voltak, mire a szer elkészült. A kutatók úgy vélték, ezek az állatok már túl öregek ahhoz, hogy a szer bármilyen hatást váltson ki náluk, végül mégis megpróbálkoztak a kísérlettel és legnagyobb meglepetésükre a rapamycin az emberi léptékkal nézve 60 éves egereknél is működött.

„Ha a rapamycin, vagy a hozzá hasonló gyógyszerek úgy működnek, ahogy mi elképzeltük, akkor döbbenetes lesz az egészségügyi költségcsökkentésre gyakorolt hatása” – mondta Strong.

Dr. Lynne Cox, az Oxford Egyetem öregedés szakértője „izgalmasnak” nevezte az amerikai tanulmányt. „Különösen az érdekes, hogy a gyógyszer ilyen idős egereknél is hatékony volt, mivel az öregedés lassítását jobb lenne az idősebbek körében elkezdni, mint már fiatalabb korban egy életen át tartó gyógyszeres kezelést alkalmazni” – mondta, majd figyelmeztetett, hogy senki ne kezdje el használni a gyógyszert saját életének meghosszabbítására, mivel pontosan a transzplantációs területen történő alkalmazása miatt elnyomja az ember természetes immunitását. „A laboratóriumi egerek védetségét élveznek a fertőzésekkel szemben, ez az emberi populációkra nem igaz. A tanulmány rávilágít egy fontos molekuláris útvonalra, amit az új, specifikusabb gyógyszerek követhetnek a jövőben”.

Forrás: www.origo.hu

Összeállította: „Szerkesztő”

Kultúr-sarok

Balázs Béla élete és munkássága

A SzemFüles újság kultúra rovatában ezúttal egy talán sokak számára kevésbé ismert író, költő, filmesztéta, forgatókönyvíró és kritikus, Balázs Béla életével és munkásságával ismerkedhet meg a Kedves Olvasó. Továbbá közre adjuk az író „Nem vagyok én vándorlegény” című versét is, melynek népdal-feldolgozásával Steffek Adél nyitotta meg a június 6-án bemutatásra került, nagy sikert aratott színdarab, „A Csend” előadását.

Balázs Béla – eredeti nevén Bauer Herbert – 1884. augusztus 4-én született Szegeden, művelt, polgári család gyermekeként. Apja, dr. Bauer Simon gimnáziumi tanár, az akadémia levelező tagja volt. Diákéveit szülővárosában és a szepességi Lőcsén töltötte. Ezt a diákkort idézi fel később megragadó önéletrajzi regényében, az *Álmodó ifjúságban*

Egyetemi tanulmányait 1902-ben kezdte meg a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsész hallgatójaként, ahol az Eötvös Kollégium tagja és Kodály Zoltán szobatársa lett. Tanulmányait 1906-ban fejezte be magyar, német, filozófia szakon, majd ezt követően ösztöndíjasként Berlinbe utazott tanulmányútra, ahol a helyi egyetemen lehetősége nyílt részt venni Simmel György filozófia-előadásain. A későbbi évek során is sokat járt külföldön, elsősorban Bécsben és Berlinben, de megfordult Párizsban, valamint Olaszországban is. Külföldön ismerkedett meg és mélyült el a német filozófiában, valamint a francia költészetben, melyek igen nagy hatást gyakoroltak korai írásaira.

Első művészetfilozófiai könyve, melyet egyúttal doktori értekezésnek is szánt, 1907-ben jelent meg és a *Halálesztétika* címet kapta. Ebben a könyvben a művészetet az életre eszmélő öntudat egyik formájaként határozza meg és minden alak kontúrjában ama vég szimbólumát látja, mely a

lélet öntudatra ébreszti. Ezt a tanulmányt örömmel üdvözölte Simmel György is.

Balázs Béla költőként először a *Holnap* Antológiában közölt verseivel lépett a nyilvánosság elé 1908-ban, Ady Endrével és Babits Mihállyal együtt. Nem sokkal később az induló *Nyugat* munkatársa lett, ami – esztétikai munkássága, valamint szeceszsiós mesejátékai mellett – meghozta számára a rég áhított ismertséget. Első színpadi művét, a *Doktor Szélpál Margit* című drámát 1909-ben mutatták be a Nemzeti Színházban. Ez a darab akkoriban nagy feltűnést keltett, lévén, hogy ez volt az első, modern problémákkal foglalkozó magyar mű. Már ebben a drámában kirajzolódott, hogy Balázs kezdettől fogva a nép, a nehéz helyzetű emberek, a mindenkori kisebbség – így például: a nők – sorsa iránt érdeklődött leginkább, s őket igyekezett szolgálni művészi és politikai síkon egyaránt. Egy évvel később a Nemzeti műsorára tűzte második drámáját, *Az utolsó napot*. Következő színművének a *Halálos Fiataliságnak* bemutatója már Bécsben került sor, 1920-ban.

Első verseskötetei 1911 és 1912 között jelentek meg. Lírikus költőként egyik legjelentősebb kötete a *Vándor énekel* című volt, melynek verseit Bartók Béla és Kodály Zoltán mellett számos más zeneszerző is feldolgozta, megzenésítette. A fiatal Balázs Béla a lélek kalandjait keresve próbált megfelelni az olvasni szerető,

műértő közönség elvárásainak. Az írás mellett nem hanyagolta el „polgári” foglalkozását sem: középiskolai tanárként igyekezett átadni tudását diákjainak. 1914-ben a tanári katedráról önkéntesként került a frontra, ahol megsebesült, ezért hazaküldték. 1914-es hadinaplója *Lélek a háborúban* címmel 1916-ban jelent meg. 1919-ben a magyar kommün idején tagja lett a Forradalmi Írók Direktóriumának, majd a Közoktatási Népbizottság művészeti és irodalmi osztályának vezetőjévé lépett elő. A Tanácsköztársaság bukása után néhány hónappal, 1919 decemberében külföldre, Bécsbe emigrált

Balázs Béla az egyetlen volt emigráns költő íróink között, akinek más nyelven is sikerült íróvá lennie és mint író nevet szereznie magának, nagyobbat mint Magyarországon. Bár nem szellemben, csak nyelvben, de Bécsben vált igazi német tollforgatóvá. 1923-ban itt jelent meg harmadik magyar verseskötete, a *Férfiének* című. Bécsben állandó kritikusa lett a *Der Tag* című lapnak. Ekkor kezdett el filmelmélettel foglalkozni. Nevéhez fűződik a rendszeres, művészi igényű filmkritika megteremtése is. Ő volt az első, aki filmről komoly kritikát írt, s ezzel a többi akadémikus művészet méltóságára emelte az akkor még „mostoha gyermeknek” számító új művészetet. Napi- és hetilapokban színházi és filmkritikákat publikált. Ezeket feldolgozva, felhasználva írta és jelentette meg 1925-ben filmesztétikai főművét, a *Látható embert* (*Der sichtbare Mensch*), amely világszenzációként hatott. 11 nyelvre – köztük japánra is – lefordították. Ezzel kezdődött Balázs Béla filmteoretikusi munkássága, melynek mindmáig egyedül álló, „úttörő” voltát az egész világon elismerik.

1926-tól 1930-ig Berlinben élt. Többek között Erwin Piscator és Georg Wilhelm Pabst munkatársaként is dolgozott. Megismerkedett Leni Riefenstahllal: a színésznő több filmjének forgatókönyvírója lett. Ezzel párhu-

zamosan a Weltbühne kritikusa és belső munkatársa, valamint az Arbeiter-Theaterbund Deutschland művészeti vezetője is ő volt. Itt jelent meg második filmművészetelméleti könyve *Der Geist des Films* címmel.

1930 őszén szovjet írók meghívására Moszkvába utazott, hogy filmet írjon és rendezzen a Magyar Tanácsköztársaságról. Két évvel később telepedett le a szovjet fővárosban, ahol egészen 1945-ös hazatéréséig a Filmfőiskola tanára volt. Moszkvában nem csak folytatta, hanem fokozta írói tevékenységét. Ifjúsági íróként nagy népszerűsége tett szert a fiatalok körében. Fiatal olvasóközönségének szánt regényei – *Karcsi kalandjai*, *Mikor Karcsiból Károly lett* – később magyarul is megjelentek. A szovjet kormány ugyanis magyar könyvkiadás lehetőségét is biztosította az emigránsok számára, így Balázs Béla az ifjúsági regények mellett újra írt magyar verseket is. Ezekben az években jelent meg *Tábor-tűz mellett*, valamint *Repülj szavak* című kötete. Drámaíróként is nagyot fejlődött Balázs ezekben az években. Ennek bizonyítéka, hogy *Hazatérés*, valamint *Mozart* című darabjai *Két dráma* címen magyarul is megjelentek. 1938-ban a moszkvai magyarnyelvű folyóirat, az *Új Hang* főmunkatársaként folytatta külföldi pályafutását.

1945-ös hazatérését követően is szakadatlanul dolgozott, alkotott. Budapesten folytatta filmszervezői, tanári és szerkesztői tevékenységét. 1945-1946-ig a *Fényszóró* című kulturális lap főszerkesztője, ezzel egyidejűleg pedig az általa alapított Filmtudományi Intézet vezetője volt.

1946-1949-ig a Színház és Filmművészeti Főiskola tanára. A filmesztétika nemzetközileg is elismert tudósaként több külföldi filmfőiskolán – egyebek mellett Prágában és Rómában – is tanított, s hirdette, hogy a film önálló művészet. Nemzetközi szakmai elismertsége ellenére Magyarországon mégsem tudott kiteljesedni a filmgyártásban és – oktatásban. Ötletei megvalósításának ugyanis határt szabtak az akkori kul-

túrpolitikai viszonyok. 1946-ban megjelent önéletrajzi regényéből, az *Álmodó ifjúság*-ból Radványi Géza rendezett nagysikerű filmet *Valahol Európában* címmel. Bár Kossuth-díjat kapott, 1948. után mégis az addig vezető ideológiai szerepet játszó Lukács György félreállításával párhuzamosan őt is éles bírálatok érték állítólagos avantgárd szemlélete miatt. Elvesztette állásait, nem taníthatott a Színművészeti Főiskolán, műveit nem jelentették meg. Csak évtizedekkel 1949. május 17-én bekövetkezett halála után került életműve – különösen filmesztétikai munkássága – az azt megillető, méltó helyre.

Balázs Béla a XX. századi magyar kultúra egyik kiemelkedő egyénisége volt, akinek műveinél is jelentősebb szellemi hatása – többek között – a barátaira, Bartók Bélaára és Kodály Zoltánra, Gazdag életművéből talán a két legismertebb a *Fából faragott királyfi* (balett), valamint a *Kékszakállú herceg vára* (opera), melyet Bartók Béla zenésített meg. Tiszteletére 1958-ban díjat alapítottak, melyet nap-

jainkban a nemzeti kulturális örökség minisztere adományoz a mozgókép területén kifejtett kiemelkedő alkotótevékenység, valamint művészi és tudományos teljesítmény elismeréseként az arra érdemes művészeknek.

Balázs Béla (1884-1949)

Balázs Béla Nem vagyok én vándorlegény

Nem vagyok én vándorlegény,
Nem is munkát keresek én.
Hát minek jár akkor gyalog?
Mert hogy én zarándok vagyok.
Idegenbe búcsújárok.
Szentemtől gyógyulást várok.
Merre van és micsoda szent?
Mijét gyógyítja meg kend?
Mít ér vele, ha megmondom,
Nem gyógyít mást a galambom.
Búcsút járni hozzá megyek,
Fáj a szívem – gyógyítsa meg.

Búcsúzik a nap anyjától,
Felszáll az est pírja.
Ég anyó, hej, nagy kék szemét
Pirosra kisírja.
Nyugatra száll – jól jár vele,
Ég anyó ne bánja,
Arra lakik, meglátja még
A babámat máma.

Amerre én jártam, nagy tábla mezőkön
Virágot arattak
Kazalokat, asztagot ragyogó illatos
Virágokból raktak.
Ki is csépeltek szép, színes szerelemmé
Aranygéppel ottan.
Mindenütt felszedtem, szívembe rejtettem
Mind tenéked adtam.

Könyvjelző

Balázs Béla: A Csend /1908/ 1. rész

Hol van, hol nincs...

Odafent azokban a havasokban, melyeknek a gerince szűz rózsaszínt mosolyog, amikor a völgyekbe belefekszik a szomorú este, van egy mély tölcser völgy, annak is a fenekén egy tó.

Jókora környékét is elkerülik az emberek, mert tündérek lakják a havasokat. Az a tó pedig a közepén van és abban lakik Csend.

Meredő sziklák elfogják a szálló felhőt, hogy az árnyékuk nesze se hallassék a völgybe; lent pedig szakállas, vén fenyők állják körül a tavat, tárt karokkal nehéz zöld függönyöket tartván, hogy szellő se érje. Nem rezdül azon soha egy fodor és nap se éri azt máskor, hanem csak álló délből, mikor egy szempillantásra megáll a világ órája. Sötét violaszínű a tó tükre, hanem a fenekéről csendes bíborizzás szivárog fel, mert ott van a gyönyörű nagy vörös korallpalota.

Abban a nagy vörös korallpalotában lakik a Csend, mióta a világ. Ő a legszebb, legfiatalabb a tündérek között, mert régibb valamennyinél és még egész fiatal volt az Isten, mikor őt teremtette. Neki van a legédesebb mosolygása, a legmélyebb tekintete is búbajos, átlátszó fátylakba takarózva jár.

Gyakran kiszáll a tóból és lábujjhegyen lejön az embervidékre. A fűszál nem hajlik meg a talpa alatt, ahova pedig jártában ráborítja búbajos, átlátszó fátylait, ott nem zúg az erdő, elhallgat a patak és nem dong a bogár. A mezőn pedig a barom dermedten csodál maga elé, hogy meg ne rezdül-

jön a nyakán a kolomp és a kutya a két első lába közé fekteti le a fejét.

Hát egyszer ily jártában egy borongós este kiért az erdő szélére. Ott is megpillantott egy kis nádfedeles viskót, amelyiknek az ablakában éppen kigyúlott a világosság. Odalopózkodott a kunyhóhoz, körül leselkedett, aztán bekandikált az ablakon. Alacsony paraszti gerendás szobát látott, beteg öreg asszonyt szalmaágyon és egy siheder fiút, aki az asztalra könyökölt és az imént meggyújtott mécsesbe bámult bele.

A tündér rajta felejtette a szemét. Olyan nyakigláb, sovány, ügyetlen mozgású legény volt; olyan haloványképű, akinek összeszorul az ajka és a barna nagy szeme szüntelen forog, mintha tartana valamitől.

Hát nyugtalan lett a legény nemsokára. Felállt a székről és tétovázva nézett a fekete ablakba.

"Mi lel fiam?" - kérdezte halkán a beteg asszony, mert fájt neki a beszéd.

"Milyen csendesség lett odakint édesanyám."

"Bár csak bejönne már."

A fiú összerezsent és ijedten nézett körül a szobában. "Milyen hangosan ketyeg az óránk! Soh'se hallottam még így."

Hallgatták az óra nyugtalan ketyegését, aztán megszólalt az öreg asszony: "Péter fiam, menj ki az erdőre és hozz egy marok rózsét, fázom. Hanem soká ne maradj, ha még életben akarsz meglátni, mert érzem, hogy a végét járom."

Szó nélkül kifordult a fiú a szobából, aztán futásnak eredt és meg sem állt az erdőig. Lelkendezve, nagy zajjal törte, szedte a rőzsét, köhécselt és füttyörészett és nem mert körülnézni a sötétben. Hanem mikor volt már egy marokra való, csak kihullott a kezéből és leült egy fatörzsre és a térdére lógatván a fejét, sírt-sírdogált, amíg belezsibbadt. Egyszer csak azt érzi, hogy selyempuha, hűvös-könnyű fátyol borul rá. Erre fölkapja a fejét, hát ott áll előtte a tündér.

Fehérebb volt a karja a holdsugárnál is, mint a kivetett hálót tartotta az átlátszó búbajos fátylat, amelyik a fiúra borult. "Jól esik, Péter?"

"Jól esik" - hebegte rémülten és nem tudta elfordítani a szemét, csak nézett merően a violaszínű mély szemekbe, amelyek fenekéről csendes izzás szivárgott fel. Onnan értett, mintha tiszta beszéd volna. Mert a tündér ajka meg nem nyílt és hangja nem hallatszott.

"Én kiveszem a szívedből a fájdalmat Péter, ha szeretsz engem."

A fiú a melléhez kapott, mintha védeni akarná. "Hazamegyek anyámhoz, tüzet kell rakni, fázik" - avval felállt.

A tündér akkor hátrahajtotta a fejét, csábító mosoly vonaglott az ajkán és a pillái alól nézett rá: "Énhozzám gyere Péter – szeretlek."

És Péter érezte, hogy fonódnak köré selyempuha illatos-hűvös fátylak, hogy altatják el a fájdalmát és húzzák egyre közelebb a tündérhez és egyszer csak látja, hogy a házuk az édesanyjával, meg körül az egész ismerős vidék távolodni kezd és süllyedni a messzeségbe, mintha felhőbe borulna. Ettől aztán úgy megijedt, hogy hirtelen erővel kiszakította magát a fátylak közül, felkapta a rőzsét és futott haza inaszakadtából. A tündér bánatosan mosolyogva nézett utána.

Nem szólt Péter az anyjának semmit, csak lehajította a rőzsét a kemence elé és rakni kezdte a tüzet.

"De nagy zajjal vagy fiam" - szólalt meg az öreg asszony. - "Mi lelt? A szemed is olyan meredt, mintha csudát láttál volna."

Péter elpirult, de csak szótlan maradt.

"Gyere ide fiam, hadd búcsúzzom el tőled, mert ütött az én óram. Holnap elindulsz te vándorútra. Látod-e ott a tűzhely fölött azt a tarisznyát? Abból ki nem fogy a régi kenyér, míg újat nem találsz. Hanem hagyok neked annál nagyobb kincset. Mert nagyobb baj az éhségnél az elhagyatottság." Az asszony sóhajtott, mert belefáradt a beszédbe. Aztán folytatta: "Nesze itt ez a karikagyűrű, húzzad az ujjadra."

Feljajdult Péter: "Édesanyám nagyon fáj ez a karikagyűrű az ujjamon. Úgy fáj, mintha a szívemre vertek volna abroncsot."

"Tudom fiam, hogy fáj, de csak tűrjed, mert ez csodagyűrű. Meg nem szabadulhatsz most már tőle, amíg annak az ujjára nem húzod, akit mindennél jobban szeretsz a világon. Ujjadon a gyűrű, szíveden az abroncs addig. Hanem ha annak az ujjára húzod, akit mindennél jobban szeretsz, akkor nem leszel többé elhagyatott, akkor azt soha el nem veszítheted." Az asszony megint pihent egy kicsit a beszédétől. "De vigyázz rá fiam, hogy kinek adod, mert ha nem az igazi, megölnöd vele. Az van ebbe a karikagyűrűbe." Az öreg asszony visszafeküdt a szalmára. "Áldjon meg az Isten fiam" - és behunyta a szemét.

Péter akkor rávetette magát az anyjára és rémülten rimánkodott: "Nem kell nekem a tarisznya, édesanyám! Nem kell a karikagyűrű se. Ne hagyjon egyedül édesanyám. Félek a csendtől!"

Az öreg asszony behunyt szemmel mosolygott: "Félsz?"

"Ne hagyjon egyedül édesanyám. Úgyis magát szeretem mindennél jobban a világon!"

Az öreg asszony csak mosolygott behunyt szemmel és csóválta a fejét.

"De igen, igen!" - kiáltozta erőszakosan Péter és vörös lett az arca, avval lerántotta a gyűrűt az ujjáról és ráhúzta az anyjára.

Az öreg asszony csak mosolygott behunyt szemmel és nem mozdult többet.

Nagy csendesség lett a szobában. Az óra megállt, a tűz a kemencében elhamvadt és a mécses lángja nem lobogott, mintha megfagyott volna.

Péter felugrott és az ajtóra meresztette a szemét; úgy rémlett neki, hogy valaki belépett. Aztán tétován félve nézett vissza az anyja arcára. Ilyen békés tiszta mosolyt sohasem látott még rajta. Összeszorult az abroncs a szívéen. Ott ült a tündér az ágy szélén, gyöngé kezével simogatta az asszony fehér homlokát és Péterre mosolygott:

"Péter add nekem a karikagyűrűt." A fiú rémülten nézett az ujjára: hát ott volt a gyűrű. Csak feljajdult erre és kifutott a szobából. A tarisznyát a falon hagyta, az ajtót is nyitva hagyta. Csak rúgta a földet hosszú sovány lábaival: neki a rétnék, aztán be az erdőbe! A baglyok nyíva röppentek fel előtte és a megtaposott kigyók sziszegve nyúltak utána. A sűrűbe besütött a hold és az ezüstfehér foltok körül a mohán kiterült búbajos fátylak voltak és mint a hálók hullottak köréje és a kusza fekete ágak utána nyúltak és belekapaszkodtak. Péter csak futott, azt hitte, fut valaki utána csendesen, lábujjhegyen, hogy a fűszál se hajlik a talpa alatt.

Végre majdnem összetörte már az abroncs a szívét és a térde roskadozott, de aztán szürkült már a hajnal és a cinkék füttyörészni kezdtek. Akkor könnyebbséget érzett Péter. Nemsokára kiért az országútra. Hideg hajnali szél csapott az arcába és a tá-

volból ostorpattogást hallott. Attól is könnyebbséget érzett Péter. Leült hát egy méréldkőre pihenni.

Azután körülnézett figyelmesen és vizsgálta a sürgöncölöpöket, a közeli falu tornyát meg a távoli halmokat. Még a homlokát is összeráncolta, úgy vizsgálta, mégis eszébe jutott az este és nemsokára sürgöncölöpökről, falu tornyáról, távoli halmokról a tündér mosolygása rémlett feléje.

Akkor kavicsokat szedett és az egyik oszlopnak hajigálta, hogy megdobja. Vigyázva célozott és számolta, hogy tíz közül mennyi talál. De mindig kevesebb talált és kezdte már újra megszállni a rémület, amikor hangos dalt és zengő harmonika-szót hallott közeledni.

Arra nézett, hát egy derék szőke legény jött jó lépkedve, hogy az út porzott a talpa alatt. Nagy könnyebbséget érzett Péter, ha csak a harmonikás jókedvű, piros képére nézett. Mikor pedig az dalolva elmasírozott mellette, lehorgasztott fejjel, szó nélkül ballagni kezdett az oldalán, egyszerre lépkedvén vele a nótára."

FOLYTATÁSA KÖVETKEZIK!

„Szerkesztő”

Humor - zsák

Igeragozás

A gyerekek az igeragozást tanulják az iskolában.

– Én fázom, te fázol, ő fázik. Milyen időben van ez Móricka? – kérdezi a tanárnő.

– Hidegben. – hangzik a válasz.

Élővilág vizsga

A diákokat élővilágból vizsgáztatja a tanár:

– Ki tud felsorolni repülő emlősöket?

Pistike jelentkezik:

– A denevér és a stewardes – mondja büszkén.

Elmegyógyintézetben

Egy újságíró riportot készít az elmegyógyintézetben és megkérdezi a főorvostól:

– Hogyan állapítják meg egy páciensről, hogy már elhagyhatja a kórházat?

– Vannak olyan feladataink, amiket helyesen végrehajtva bizonyíthatják elmeállapotukat a páciensek.

– Tudna egy ilyen példát mondani?

– Persze. Vegyük például ezt: Van egy kád, tele vízzel. Van a fürdőszobában három tárgy, egy kiskanál, egy pohár és egy vödör. Melyikkel tüntetné el a vizet a kádból?

– Ó, hát ez egyszerű! Minden normális ember a vödört választaná.

– Nem... Minden normális ember kihúzná a dugót a kádból...

Uszoda

A skót a kertben kaszálja a fűvet, amikor kiszól neki a neje:

– John, két úr van itt, a faluban épülő új uszodára gyűjtenek. Mit adjak nekik?

– Két vödör vizet! – feleli a férj.

Jogosítvány

Miért nem kapott jogosítványt a gepárd?

Mert sohasem áll meg a zebránál.

Árverés

Az egzotikus kisállatok árverésén így szól a legtöbbet kínáló hölgy a kikiáltóhoz:

– Egy vagyont fizetek azért a papagájért. Remélem tényleg olyan jól tud beszélni, mint ahogy maga állítja.

– Ezt garantálhatom, asszonyom – feleli az árverező. – Mit gondol, ki licitált rá magára egyfolytában?

Edd meg a haját is, kisfiam! Abban van a vitamin!

Termosz

Két rendőr szolgálatban uzsonnázik. Egyik meglát a másik kezében egy termoszt:

– Mi az a kezében?

– Termosz.

– És az mire jó?

– A meleg ételt melegen, a hideg italt hidegen tartja.

– És neked mi van benne?

– Két gombóc fagyit, meg egy adag húsvésvé.”

Felhívások

Pályázati lehetőség

Az alábbiakban szeretnénk felhívni Kedves Olvasóink figyelmét egy pályázati lehetőségre, amelyet a Dél-alföldi Média Kft. tett közzé:

A Dél-alföldi Média Kft. pályázatot hirdet nagy mennyiségű számítógép és fénymásoló ingyenes kiosztására.

1.Számítógépek:

A számítógépek használtak, Pentium 4 típusúak, DVD író és 120-240Gb merevlemez valamint 512Mb-1Gb RAM-ot tartalmaznak. A számítógépekhez 17 colos LCD monitor, billentyűzet és optikai egér tartozik.

A számítógépekre magyar nyelvű operációs rendszert, és teljes irodai programcsomagot telepítünk. (Ubuntu Linux 9.04). A gépek még hosszú évekig képesek az irodai feladatok tökéletes ellátására. Alkalmask Windows XP, vagy Windows Vista futtatására.

A gépekhez lehetőség van továbbá több darab vegyes típusú lézernyomtató kiosztására, ezek szintén működőképeseek mindegyikkel próbaoldalt nyomtatunk.

2.Fénymásolók

Canon és HP típusú multifunkciós fénymásolók, ezek szintén teszteltek és tökéletesen működnek.

Egy pályázatban maximum 2 db. számítógépre 1 db. nyomtatóra és 2 db. fénymásolóra lehet pályázni.

Amennyiben számítógépre, és fénymásolóra is szeretnénk pályázatot benyújtani, úgy a pályázati adatlapon mindkettőt meg kell jelölni. Egy pályázó csak egy pályázatot adhat be!

A pályázat részvételi feltétele:

A Morgoncok Gyermekajándékozási Alapítvány 4000 forinttal történő támogatása, mely összeget a **Morgoncok Alapítvány Raiffeisen Bank Szeged 12067008-01126856-00100004** számlájára kérünk átutalni. A megjegyzés rovatban feltüntetve: **támogatás**.

Amennyiben az átutalás problémába ütközik bármelyik Raiffeisen Bankfiókban befizethető az összeg az alapítvány számlájára a **Morgoncok Alapítvány 6700-A02PVS-001** bankon belüli számlaszámára.

A MORGONCOK Alapítvány támogatásából a pályázat kiírója semmilyen juttatásban nem részesül, az alapítvánnyal sem üzleti sem más kapcsolatban nem áll, csupán az alapítvány munkáját támogatja!

Pályázhatnak: nonprofit szervezetek, közhasznú társaságok, egyesületek, cégek, intézmények, önkormányzatok, egyéni vállalkozók és magánszemélyek.

A pályázati adatlap letölthető a Dél-alföldi Média Kft pályázati honlapjáról:
<http://www.damkft.com>

A kitöltött pályázati adatlapokat, a támogatás befizetéséről szóló igazolást, (átutalás vagy befizetés másolat), valamint a csatolandó dokumentumokat az alábbi címre kérjük postai úton elküldeni (a borítékra ráírva

"Számítógépek kiosztása pályázat"):

**Dél-alföldi Média Kft.
Domaszék
Dózsa György utca 46.
6781**

Postára adási határidő: **2009. október 20.** Ez a nap lehet a postai feladás legutolsó határideje, a határidőn túl érkezett pályázatok azonnali kizárásra kerülnek.

A támogatott pályázók számára november 20-án postázzuk az értesítést. Ha a pályázat nem kerül támogatásra úgy értesítést postai úton nem küldünk!

A támogatottak listáját a <http://www.damkft.com> honlapunkon közöljük.

A kiosztott gépekre 3 hónap garanciát vállalunk!

Egy számítógép vagy fénymásoló odaítélése esetén a gépek szállításáról futárszolgáltatással cégünk gondoskodik.

A több számítógép odaítélése esetén a számítógépek Budapestről vagy Szegedről történő elszállításáról a nyerteseknek kell gondoskodni!

A pályázathoz kapcsolódó elérhetőség:

Telefon: 06-30/562-0540 (munkanapokon 9 és 17 óra között)

E-mail: palyazat@damkft.com

Honlap: <http://www.damkft.com>

Szerkesszük együtt a SzemFülest!

Szerkesztői csapatunk írásra buzdítja Önöket, Kedves Olvasók! A megújult SzemFüles hasábjain szívesen teszünk közlé olvasói leveleket, saját írásokat az alábbi rovatokban: A „Kultúr-sarok”-ban verseket, novellákat, a „Saját tollamból” rovatban tanulságos igaz történeteket, saját élményeket, megtörtént eseteket, a „Humor-zsák”-ban pedig vicceket.

A közeljövőben tervezzük útjára indítani „Csere-Bere”, „Kérdezz-Felelek”, valamint „Barát-Posta” rovatainkat is. A „Kérdezz-Felelek” segítségével szeretnénk a későbbiekben lehetőséget biztosítani az Önök számára, hogy az ország különböző szegleteiben élve is felvehessék a kapcsolatot szakembereinkkel, – pszichológus, gyógy-pedagógus, jogász – akik szívesen választanak és adnak tanácsot egy-egy életvezetési, vagy jogi kérdésben. A „Csere-Bere”, illetve a „Barát-Posta” pedig azt a célt szolgálná, hogy az Egyesület tagjai a földrajzi távolságokat leküzdve, a SzemFülesen keresztül is kapcsolatba léphessenek egymással egy-egy cserebere, vagy esetleg baráti kapcsolatteremtés céljából.

A fentiek mellett továbbá számítunk Kedves Olvasóink észrevételeire, ötleteire, véleményére, építő jellegű kritikáira a megújult SzemFüles újsággal kapcsolatban, amelyet szeretnénk, ha az alábbi elérhetőségek bármelyikén megosztanának velünk:

E-mail: kpetner@gmail.com

Postacím: Siketvakok Országos Egyesülete
1111 Budapest, Kende utca 16.

Telefon: 06-30/480-2705

Célunk, hogy ez az újság valóban Önöknek, Önökhöz szóljon, ám ez nem valósulhat meg az Önök aktív közreműködése nélkül!

Szeretnénk elérni, hogy a SzemFülesre ne csak mi, a lap készítői, az Egyesület munkatársai, de Önök, Kedves Olvasók is a sajátjukként tekintsenek!